

**GLAVNA SLUŽBA
ZA REVIZIJU JAVNOG SEKTORA
REPUBLIKE SRPSKE**

78000 Banja Luka, Vuka Karadžića 4
Republika Srpska, BiH
Tel: +387(0)51/247-408
Faks: +387(0)51/247-497
e-mail: revizija@gsr-rs.org

**Izveštaj o provedenoj finansijskoj reviziji
Fonda zdravstvenog osiguranja Republike Srpske
za period 01.01-31.12.2018. godine**

Broj: RV030-19

Banja Luka, 10.05.2019. godine

SADRŽAJ

I	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA	1
	Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja	1
II	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA	4
	Izvještaj o reviziji usklađenosti.....	4
III	REZIME DATIH PREPORUKA.....	6
IV	KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI.....	7
V	IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)	8
	1. Uvod	8
	2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja.....	8
	3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola	9
	4. Nabavke.....	13
	5. Priprema i donošenje budžeta	16
	6. Finansijski izvještaji	18
	6.1. Izvještaj o izvršenju budžeta.....	18
	6.1.1. Prihodi i primici.....	18
	6.1.2. Rashodi i izdaci	20
	6.1.3. Razlika u finansiranju	25
	6.2. Bilans uspjeha	26
	6.2.1. Prihodi	26
	6.2.2. Rashodi.....	27
	6.2.3. Finansijski rezultat.....	27
	6.3. Bilans stanja.....	27
	6.3.1. Aktiva.....	28
	6.3.2. Pasiva.....	32
	6.3.3. Vanbilansna evidencija.....	34
	6.4. Bilans novčanih tokova.....	35
	6.5. Vremenska neograničenost poslovanja.....	35
	6.6. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze	36
	6.7. Napomene uz finansijske izvještaje	37

I IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja

Mišljenje sa rezervom

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja Fonda zdravstvenog osiguranja Republike Srpske koji obuhvataju: Bilans stanja, Bilans uspjeha, Izvještaj o promjenama neto imovine, Bilans novčanih tokova, Periodični izvještaj o izvršenju budžeta i Periodični izvještaj o izvršenju po računovodstvenim fondovima sa stanjem na dan 31. decembar 2018. godine i za godinu koja se završava na taj dan. Revizijom smo obuhvatili pregled značajnih transakcija, obrazloženja uz obrasce godišnjih finansijskih izvještaja i primjenu računovodstvenih politika u revidiranom periodu.

Po našem mišljenju, osim za navedeno u pasusu Osnov za mišljenje sa rezervom, finansijski izvještaji Fonda zdravstvenog osiguranja Republike Srpske istinito i objektivno prikazuju, u svim materijalno značajnim aspektima, finansijsko stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2018. godine; finansijsku uspješnost, tokove gotovine, kao i izvršenje budžeta za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa propisanim okvirom finansijskog izvještavanja za javni sektor važećim u Republici Srpskoj.

Osnov za mišljenje sa rezervom

Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i relevantnim ISSAI standardima revizije 1200-1810. Naša odgovornost za provođenje revizije detaljnije je opisana u pasusu Odgovornost revizora. Reviziju smo sproveli u skladu sa ISSAI 30 - Etičkim kodeksom, ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti i nezavisni smo u odnosu na subjekta revizije.

Smatramo da su pribavljeni revizijski dokazi, s obzirom na propisani okvir finansijskog izvještavanja dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše revizijsko mišljenje o finansijskom stanju imovine, obaveza i izvora i izvršenju budžeta.

Kao što je navedeno pod tačkom 3. izvještaja:

Usklađivanje knjigovodstvenog i stvarnog stanja imovine i obaveza nije izvršeno u skladu sa članom 25. stav 2. tačka 2 i 3 Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza, odnosno popis imovine i obaveza na dan 31.12.2018. godine nije izvršen na način da se vrši evidentiranje identifikovanih, a neproknjiženih poslovnih događaja.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.1.2.1. izvještaja:

Izdaci za nematerijalnu proizvedenu imovinu u iznosu od 47.239 KM, pogrešno su planirani i evidentirani na rashodima za stručne usluge. Osim navedenog za isti iznos je potcijenjena nefinansijska imovina u stalnim sredstvima u pripremi, a negativan finansijski rezultat tekuće godine je iskazan u većem iznosu. Navedeno priznavanje ulaganja u nefinansijsku imovinu nije u skladu sa članom 92. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Rashodi za pružanje zdravstvenih usluga u inostranstvu su potcijenjeni u najmanjem iznosu od 348.921 KM, kao i obaveze prema zdravstvenim ustanovama u inostranstvu. Navedeni rashodi koji su izvršeni u 2018. godini, nisu evidentirani u obračunskom periodu u kome su i nastali, što nije u skladu sa članom 90. stav 2. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike. Za isti iznos manje je iskazan negativni Finansijski rezultat tekuće godine, a razlika u finansiranju je više iskazana.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.3.1.1. izvještaja:

Zbog pogrešnog evidentiranja potraživanja iz Izvještaja iz jedinstvene evidencije o prijavljenim i uplaćenim porezima, za iznos od 45.371.254 KM, potcijenjena su potraživanja

za poreze, doprinose i neporeske prihode za koje je produžen rok plaćanja, a dospijevaju na naplatu do godinu dana, a precijenjena potraživanja za poreze, doprinose i neporeske prihode za koje je produžen rok plaćanja. Navedeno nije u skladu sa članom 68. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Fond zdravstvenog osiguranja Republike Srpske u svojim poslovnim knjigama nije evidentirao učešće u kapitalu u iznosu od 237.708 KM, pa su za navedeni iznos potcijenjeni: akcije i učešća u kapitalu i prihodi obračunskog karaktera evidentirani po osnovu poreskih i drugih fiskalnih propisa. Po ovom osnovu negativan finansijski rezultat tekuće godine iskazan je više za isti iznos. Navedeno nije u skladu sa Uputstvom o primjeni međunarodnog standarda za javni sektor 23: Prihodi od transakcija koje nisu transakcije razmjene (porezi i prenosi).

Zbog pogrešno evidentiranih potraživanja po osnovu sudske presude za poslovni prostor u Trebinju kojom je potvrđena validnost Ugovora o prodaji poslovnog prostora, precijenjena su ostala kratkoročna potraživanja i ostali izdaci u zemlji za iznos od 1.755.238 KM. Navedeno priznavanje potraživanja nije u skladu sa članom 71. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike. Zbog navedenog, potcijenjena je nefinansijska imovina u stalnim sredstvima u pripremi za 1.274.510 KM, kao i rashodi sudskih sporova za 480.728 KM, a negativni finansijski rezultat tekuće godine iskazan je u manjem iznosu za 480.728 KM.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.3.3. izvještaja:

Vanbilansna evidencija je manje iskazana za 12.000.000 KM, zbog neevidentiranja iznosa odobrenog, a nepovučenog kredita, što nije u skladu sa članom 48. stav 1. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.7. izvještaja:

Napomene uz finansijske izvještaje nisu u potpunosti sastavljene u skladu sa MRS - JS 1 Prezentacija finansijskih izvještaja i članom 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju za budžetske korisnike, jer nisu objelodanjene informacije vezane za potencijalnu imovinu i potencijalne obaveze po osnovu Sporazuma između Vlade Republike Srpske, Fonda zdravstvenog osiguranja Republike Srpske i Fresenius Medical koje se odnose na uslovljeni otpis obaveza i potencijalnu obavezu po osnovu zateznih kamata).

Vremenska neograničenost poslovanja

Fond zdravstvenog osiguranja Republike Srpske je u Napomenama uz finansijske izvještaje za period 01.01-31.12.2018. godine objelodanio da nema značajnih neizvjesnosti u vezi sa stalnošću poslovanja obzirom da je njegova osnovna djelatnost pružanje zdravstvene zaštite osiguranim licima i da se finansiranje vrši iz doprinosa za zdravstveno osiguranje.

Ključna pitanja revizije

Ključna pitanja revizije su ona pitanja koja su po našem profesionalnom mišljenju, bila najznačajnija u vršenju revizije finansijskih izvještaja za godinu koja se završava na dan 31. decembar 2018. godine. Ova pitanja smo razmotrili u okviru revizije finansijskih izvještaja kao cjeline, a u formiranju našeg mišljenja ne dajemo odvojeno mišljenje o tim pitanjima. Osim pitanja opisanih u pasusu Osnov za mišljenje sa rezervom, nema drugih pitanja koja treba objaviti u izvještaju o reviziji.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Direktor Fonda zdravstvenog osiguranja Republike Srpske je odgovoran za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Ova odgovornost obuhvata: osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za

pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare i greške; odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u Napomenama uz finansijske izvještaje; odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su primjerene datim okolnostima i nadzor nad procesom izvještavanja.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naš cilj je da steknemo razumno uvjerenje o tome da li finansijski izvještaji, kao cjelina, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uzrokovane prevarom ili greškom, kao i da sačinimo i objavimo revizijski izvještaj, koji sadrži naše mišljenje. Razumno uvjerenje predstavlja visok nivo uvjeravanja, ali nije garancija da će revizija, koja je izvršena u skladu sa ISSAI standardima revizije uvijek otkriti materijalno značajne pogrešne iskaze kada oni postoje.

Pogrešni iskazi mogu nastati kao posljedica prevare ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako, pojedinačno ili zajedno, mogu uticati na ekonomske odluke korisnika koje se donose na osnovu finansijskih izvještaja.

Zbog činjenice da se revizija sprovodi provjerom na bazi uzorka i da u sistemu internih kontrola i računovodstvenom sistemu postoje inherentna ograničenja, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ostanu neotkrivene.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupaka je zasnovan na revizijskom prosuđivanju i profesionalnom skepticizmu, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalih usljed prevare i greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika utemeljenih na vremenskoj neograničenosti poslovanja i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Izjavljujemo da smo postupili u skladu sa relevantnim etičkim zahtjevima u vezi sa nezavisnošću. Ostvarili smo komunikaciju sa odgovornim licima subjekta revizije u vezi sa planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije, ključnim revizijskim pitanjima i drugim važnim pitanjima i značajnim nalazima revizije, uključujući značajne nedostatke u sistemu internih kontrola koji se mogu identifikovati tokom revizije.

Banja Luka, 10.05.2019. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

II IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izveštaj o reviziji usklađenosti

Mišljenje sa rezervom

Uz reviziju finansijskih izvještaja Fonda zdravstvenog osiguranja Republike Srpske za 2018. godinu, izvršili smo reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa značajnim zakonskim i drugim propisima.

Po našem mišljenju, osim za navedeno u pasusu Osnov za mišljenje sa rezervom, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima Fonda zdravstvenog osiguranja Republike Srpske za 2018. godinu su, u svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Osnov za mišljenje sa rezervom

Reviziju usklađenosti smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i ISSAI 4000 – Standard za reviziju usklađenosti.

Vjerujemo da su pribavljeni revizijski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše mišljenje o usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa propisima kojima su regulisane.

Kao što je navedeno pod tačkom 5. izvještaja:

Planiranje prihoda po osnovu transfera između budžetskih jedinica, nije usklađeno sa planom budžetske jedinice koja vrši transfer Fondu zdravstvenog osiguranja Republike Srpske (planirani su u većem iznosu za 13.616.800 KM).

Planiranje rashoda po osnovu doznaka za zdravstveno osiguranje u iznosu od 11.500.000 KM (sredstva raspoređena II Rebalansom finansijskog plana –budžeta po osnovu Zaključka Vlade Republike Srpske od 29.11.2018. godine), nije izvršeno u skladu sa članom 90. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Plan izmirenja prenesenih obaveza iz ranijeg perioda (kao osnov za planiranje izdataka za navedene obaveze u finansijskom planu-budžetu Fonda zdravstvenog osiguranja Republike Srpske), nije sačinjen u skladu sa Uputstvom o sadržaju plana izmirenja neizmirenih obaveza prenesenih iz prethodnog perioda i izvještaja o realizaciji plana. Fond zdravstvenog osiguranja Republike Srpske nije Fiskalnom savjetu Republike Srpske podnosio izvještaj o realizaciji navedenog plana, što nije u skladu sa članom 30a. Zakona o fiskalnoj odgovornosti.

Odgovornost rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, direktor Fonda zdravstvenog osiguranja Republike Srpske je takođe odgovoran da osigura da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li je poslovanje Fonda zdravstvenog osiguranja

Republike Srpske obuhvaćeno prema definisanim kriterijumima, usklađeno sa zakonskim i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje Fonda zdravstvenog osiguranja Republike Srpske.

Banja Luka, 10.05.2019. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

III REZIME DATIH PREPORUKA

Preporuke vezane za finansijske izvještaje

Preporučuje se direktoru Fonda da obezbijedi da se:

- 1) prilikom provođenja popisa imovine i obaveza poštuju odredbe Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza, kao i odredbe Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza Fonda,
- 2) rashodi priznaju u periodu u kome je obaveza i nastala u skladu sa članom 90. stav 2. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike,
- 3) prije evidentiranja poslovnih događaja iz Izvještaja iz jedinstvene evidencije o prijavljenim i uplaćenim porezima izvrše: potpuna usaglašavanja sa Poreskom upravom Republike Srpske, analize namirenja naplate duga restrukturiranjem duga u akcije i prenosom imovine na Republiku Srpsku i evidentiranja shodno Uputstvu o primjeni MRS JS 23 – Prihodi od transakcija koje nisu transakcije razmjene (porezi i prenos),
- 4) Bilans novčanih tokova sačinjava u skladu sa članom 42. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika i MRS JS 2 – Izvještaj o novčanim tokovima (parag. 21, 22 i 25) i
- 5) u Napomenama uz finansijske izvještaje objelodanjuju sve informacije relevantne za razumijevanje finansijskih izvještaja koje zahtijeva član 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika i MRS - JS 1 Presentacija finansijskih izvještaja.

Preporuke vezane za usklađenost poslovanja

Preporučuje se direktoru Fonda da obezbijedi da se:

- 1) izvještaj o stanju duga i garancijama objavljuje u skladu sa članom 72. stav 2. i članom 80. Zakona o zaduživanju dugu i garancijama,
- 2) definiše visina usluge za „magistralni rad“ – rastvaranje sirupa, koju zdravstvene ustanove – apoteke fakturišu Fondu,
- 3) Izvještaj o izvršenju budžeta sačinjava u skladu sa članom 22. Pravilnika o formi i sadržaju budžeta i izvještaja o izvršenju budžeta,
- 4) prilikom sprovođenja procedura javnih nabavki vrši dosljedna primjena odredbi Zakona o javnim nabavkama i Pravilnika o postupku direktnog sporazuma,
- 5) planiranje prihoda po osnovu transfera između budžetskih jedinica uskladi sa planom budžetske jedinice koja vrši transfer Fondu, a planiranje rashoda vrši u skladu sa članom 90. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike i
- 6) Plan izmirenja prenesenih obaveza iz ranijeg perioda sačinjava u skladu sa Uputstvom o sadržaju plana izmirenja neizmirenih obaveza prenesenih iz prethodnog perioda i izvještaja o realizaciji plana i o realizaciji istog izvještava Fiskalni savjet Republike Srpske.

IV KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI

Propisi koji su korišćeni kao kriterijumi kod revizije usklađenosti:

- Zakon o budžetskom sistemu Republike Srpske;
- Zakon o fiskalnoj odgovornosti u Republici Srpskoj;
- Finansijski plan - budžet i Rebalans finansijskog plana - budžeta Fonda zdravstvenog osiguranja za 2018. godinu;
- Zakon o zdravstvenom osiguranju Republike Srpske;
- Zakon o zdravstvenoj zaštiti Republike Srpske;
- Zakon o zaduživanju, dugu i garancijama Republike Srpske;
- Zakon o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske;
- Zakon o radu;
- Zakon o javnim nabavkama;
- Zakon o doprinosima;
- Zakon o porezu na dohodak građana;
- Zakon o računovodstvu i reviziji Republike Srpske;
- Zakon o Fondu solidarnosti za dijagnostiku i liječenje oboljenja, stanja i povreda djece u inostranstvu;
- Zakon o posebnim načinima izmirenja poreskog duga;
- Zakon o sistemu javnih službi;
- Zakon o platama zaposlenih u javnim službama Republike Srpske;
- Poseban kolektivni ugovor za zaposlene u javnim službama Republike Srpske;
- Pojedinačni kolektivni ugovor za zaposlene u Fondu;
- Pravilnik o principima, uslovima i kriterijumima za zaključivanje ugovora sa davaocima zdravstvenih usluga u Republici Srpskoj u 2018. godini;
- Pravilnik o sistemu poreskog knjigovodstva u Republici Srpskoj;
- Pravilnik o formi i sadržaju budžeta i izvještaja o izvršenju budžeta;
- Uputstvo o načinu prijema i evidentiranja Ugovora o cesiji u Fondu;
- Ugovori o pružanju i finansiranju primarnog nivoa zdravstvene zaštite u 2018. godini;
- Ugovori o regulisanju međusobnih odnosa prilikom pružanja bolničkih zdravstvenih usluga;
- Pravilnik o načinu i postupku kontrole provođenja ugovora između Fonda i davalaca zdravstvenih usluga;
- Uputstvo o procedurama praćenja realizacije zaključenih ugovora između Fonda i dobavljača.

V IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)

1. Uvod

Fond zdravstvenog osiguranja Republike Srpske (u daljem tekstu: Fond) osnovan je Odlukom Skupštine Republike Srpske od 27.07.1992. godine, u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 18/99, 51/01, 70/01, 51/03, 57/03, 17/08, 01/09, 106/09 i 110/16), sa sjedištem u Banjoj Luci.

Prema Obavještenju Republičkog zavoda za statistiku o razvrstavanju poslovnog subjekta po djelatnosti od 26.12.2012. godine, djelatnost Fonda je obavezno socijalno osiguranje.

Prema Pravilniku o organizaciji i sistematizaciji poslova i radnih mjesta, organizacionu strukturu Fonda čine: Direkcija (Kabinet direktora, Odjeljenje za internu kontrolu, Odjeljenje za odnose sa javnošću, Jedinica za internu reviziju), šest sektora i osam filijala organizovanih po teritorijalnom principu (Banja Luka, Prijedor, Doboj, Bijeljina, Istočno Sarajevo, Zvornik, Trebinje i Foča) koje u svom sastavu imaju poslovnice i ekspoziture.

Organi Fonda su: Nadzorni odbor, Upravni odbor i direktor.

Finansiranje obaveznog zdravstvenog osiguranja vrši se iz sredstava doprinosa za obavezno i prošireno zdravstveno osiguranje, iz budžeta, donacija, po konvencijama i drugih sredstava u skladu sa zakonom.

Fond obavlja poslovanje preko vlastitih računa otvorenih kod poslovnih banaka i ima status budžetskog korisnika čija glavna knjiga nije u sastavu Glavne knjige trezora.

Fond je u roku koji je propisan zakonom dostavio primjedbe na Nacrt izvještaja o provedenoj finansijskoj reviziji za period 01.01-31.12.2018. godine. Navedene primjedbe nisu imale uticaja na nalaze i mišljenje za finansijske izvještaje i usklađenost poslovanja.

Preporuke date u ovom izvještaju, u cilju njihovog naglašavanja, boldovane su i pisane italik slovima.

2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja

Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske provela je finansijsku reviziju Fonda za 2017. godinu i tom prilikom je dato jedanaest preporuka, od kojih se devet odnosi na finansijske izvještaje, a dvije na usklađenost poslovanja.

U skladu sa članom 21. stav (3) Zakona o reviziji javnog sektora Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 98/05 i 20/14), Fond je 21.09.2018. godine dostavio Akcioni plan aktivnosti na realizaciji preporuka po izvještaju o provedenoj finansijskoj reviziji Fonda zdravstvenog osiguranja Republike Srpske za period 01.01-31.12.2017. godine. Do završetka ove revizije Fond nije sačinio Izvještaj o realizaciji preporuka po navedenom akcionom planu.

Nakon provedenih ispitivanja utvrđeno je da je od devet preporuka datih za finansijske izvještaje pet preporuka provedeno, tri su djelimično provedene, a jedna preporuka nije provedena.

Preporuke koja se odnose na finansijske izvještaje:

Preporuka da se knjiga ulaznih faktura uspostavi i vodi u skladu sa članovima 11. stavovi 6. i 7 i 12. stav 5. Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 94/15), nije provedena.

Preporuka da se prilikom provođenja popisa imovine i obaveza poštuju odredbe propisane članom 18. stav 3. Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske i članovima 17. stav 7.

i 20. stav 1. tačke 3. i 5. i stav 2. Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 45/16) je djelimično provedena, jer je u Izvještaju o popisu potraživanja i obaveza navedeno da saldo neusaglašenih potraživanja iznosi 1.001.845 KM i saldo neusaglašenih obaveza 13.459.381 KM, a da za ista nisu data adekvatna obrazloženja i izvještaj o popisu nije dostavljen nadležnom organu u propisanom roku.

Preporuka da se Bilans novčanih tokova sačinjava u skladu sa MRS - JS 2 Izvještaji o novčanim tokovima i članom 42. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 15/17) djelimično je provedena. Kod sačinjavanja Izvještaja o novčanim tokovima za 2018. godinu, otklonjene su nepravilnosti koje su konstatovane u prethodnom revizorskom izvještaju, međutim u istom nisu pravilno iskazani odlivi po osnovu poslovnih i investicionih aktivnosti. (objašnjeno kod tačke 6.4. ovog izvještaja).

Preporuka da se u Napomenama uz finansijske izvještaje objelodane sve informacije relevantne za razumijevanje finansijskih izvještaja koje zahtijeva član 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika i MRS - JS 1 Prezentacija finansijskih izvještaja djelimično je provedena, jer nisu prezentovana u potpunosti neusaglašena stanja potraživanja i obaveza na dan popisa i razlozi zašto usaglašavanje nije izvršeno u skladu sa članom 18. tačka 3. Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske i članom 17. stav (7) Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza i nisu objavljene sve informacije o potencijalnoj imovini i potencijalnim obavezama.

Nakon provedenih ispitivanja utvrđeno je da je od dvije preporuke date za usklađenost poslovanja jedna preporuka provedena, a jedna djelimično provedena.

Preporuke koje se odnose na reviziju usklađenosti:

Preporuka da se prati realizacija ugovora zaključenih na osnovu provedenih centralizovanih nabavki za zdravstvene ustanove tj. isporuke lijekova, sanitetskog i drugog materijala za svaku zdravstvenu ustanovu posebno u skladu sa Uputstvom o procedurama praćenja realizacije zaključenih ugovora između Fonda i dobavljača u funkciji racionalnijeg trošenja zaliha i stvaranja optimalnog nivoa zaliha, djelimično je provedena. Fond je preduzeo aktivnosti na izradi softverske podrške, u informacionom sistemu na modulu nacionalni projekti otvoren je projekat 37 –strateški materijali u okviru kojeg će se unositi ugovori za strateški materijal te će se pratiti realizacija istih.

3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola

Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji poslova i radnih zadataka koji je donesen u septembru 2018. godine, sa dvije izmjene do kraja 2018. godine sistematizovana su radna mjesta za 841 izvršioca. Na dan 31.12.2018. godine zaposleno je 755 lica od čega 693 izvršioca na neodređeno vrijeme i 62 lica na određeno vrijeme od kojih je 10 pripravnika.

Tokom godine radni odnos je zasnovalo 40 izvršilaca na neodređeno vrijeme i 47 izvršilaca na određeno vrijeme (od čega 35 zbog trenutnih potreba procesa rada i 12 pripravnika). U revizorskom izvještaju za 2017. godinu, data je preporuka da se internim aktom definišu uslovi i način zapošljavanja u Fondu. Po navedenoj preporuci direktor Fonda je u 2019. godine donio Uputstvo o uslovima i načinu prijema radnika u radni odnos u Fondu. Za 35 zaposlenih radnika koji su prešli iz radnog odnosa na određeno vrijeme u radni odnos na neodređeno vrijeme, postojala je saglasnost Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske prilikom zasnivanja radnog odnosa na određeno vrijeme, kao i prilikom svakog produženja ugovora o radu na određeno vrijeme. Od navedenog broja za 29

zaposlenih nije traženo odobrenje Ministarstva za prijem na neodređeno vrijeme, kako je definisano tačkom 2. Zaključka Vlade Republike Srpske iz 2015. godine.

U toku 2018. godine od zaposlenih radnika na neodređeno vrijeme radni odnos je prestao za 19 radnika (osam lica je penzionisano, devet lica je radni odnos raskinulo sporazumno, a za dva lica je utvrđeno mirovanje prava iz radnog odnosa zbog imenovanja na javnu funkciju).

Vršioći dužnosti članova Nadzornog odbora imenovani su u 2015. godini („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 37/15), a vršilac dužnosti direktora Fonda imenovan je u 2016. godini („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 97/16), do okončanja postupaka javne konkurencije. Do okončanja revizije nisu pokrenuti postupci javne konkurencije.

Na osnovu rješenja Vlade Republike Srpske iz 2016. godine imenovan je Upravni odbor Fonda u sastavu od devet članova, kako je definisano članom 48. Zakona o zdravstvenom osiguranju i članom 15. Statuta Fonda zdravstvenog osiguranja („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 94/18). Broj članova upravnog odbora koji je definisan navedenim aktima (devet članova), nije u skladu sa članom 16. Zakona o sistemu javnih službi („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 68/07, 109/12 i 44/16), gdje je definisano da upravni odbor ima tri ili pet članova.

Kako je konstatovano i u prethodnom revizorskom izvještaju Fonda vezano za Pravilnik o korišćenju zdravstvene zaštite izvan Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 68/11 i 72/12) donesena je Odluka Ustavnog suda Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 39/16) kojom je utvrđeno da član 26. Zakona o zdravstvenom osiguranju nije u saglasnosti sa Ustavom Republike Srpske, jer zadire u osnovne ustavne principe i povređuje načelo podjele vlasti (član 26. glasi: korišćenje zdravstvene zaštite u inostranstvu reguliše Fond svojim aktima u skladu sa zakonom), kao i članovi 25. i 26. stav 2. ovog pravilnika. Fond je uputio inicijativu za izmjenu člana 26. Zakona o zdravstvenom osiguranju Narodnoj skupštini Republike Srpske u 2016. godini, Zakonodavnom odboru i nadležnom skupštinskom radnom tijelu - Odboru za zdravstvo, rad i socijalnu politiku, te Vladi Republike Srpske. Nakon inicijative, Fond se u toku 2017. godine obraćao Narodnoj skupštini Republike Srpske i resornom ministarstvu, radi preduzimanja aktivnosti za koje su nadležni, ukazujući da je korišćenje zdravstvene zaštite u inostranstvu veoma važan segment prava na zdravstvenu zaštitu, ali izmjene i dopune Zakona o zdravstvenom osiguranju nisu izvršene do kraja revizije. Obzirom da nije izvršeno usklađivanje sporne odredbe Zakona o zdravstvenom osiguranju sa Odlukom Ustavnog suda iz 2016. godine, postupanja u vezi korišćenja zdravstvene zaštite izvan Republike Srpske vrše se na način kako je to definisano odredbama Zakona o zdravstvenom osiguranju Republike Srpske i Pravilnika o korišćenju zdravstvene zaštite izvan Republike Srpske koje su i bile na snazi i prije donošenja Odluke Ustavnog suda Republike Srpske.

Fond nije u „Službenom glasniku Republike Srpske“ objavio izvještaj o stanju duga i garancijama, što nije u skladu sa članom 72. stav 2. i članom 80. Zakona o zaduživanju dugu i garancijama („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 71/12, 52/14 i 114/17).

Dio faktura iz inostranstva koje su evidentirane u glavnu knjigu Fonda nisu evidentirane u knjigu protokola ili nisu potpisane od lica ovlaštenih za kontrolu knjigovodstvenih isprava, što nije u skladu sa članom 8. Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske.

Pravilnik o naknadi troškova prevoza kod dolaska na posao i povratka s posla za zaposlene u Fondu iz 2017. godine sa dvije izmjene kojim je definisano da pravo na troškove prevoza ne pripada zaposlenom koji ima pravo na upotrebu službenog vozila, nije u skladu sa članom 17. stav (1) tačka a) Zakona o platama zaposlenih u javnim službama Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 66/18) i članom 3. stav (1) tačka 2) Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u javnim službama Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 61/14). Zaposleni za dolazak na posao i povratak sa posla imaju pravo na naknadu troškova prevoza, a ne pravo na upotrebu službenog vozila u svrhu

dolaska i odlaska s posla. U toku 2019. godine izvršeno je usklađivanje navedenog akta i shodno tome nije data preporuka.

Knjiga ulaznih faktura u Fondu nije sačinjena u skladu sa čl. 11. stavovi 6. i 7 i 12. stav 5. Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske, jer ne sadrži datum prijema fakture, što je konstatovano i u prethodnom revizorskom izvještaju.

Usluga za „magistralni rad“ – rastvaranje sirupa u iznosu od 1,10 KM po jednoj usluzi koju Fondu fakturišu zdravstvene ustanove – apoteke, nije definisana aktima Fonda. Po navedenoj usluzi u 2018. godini evidentiran je iznos od 72.760 KM.

Preporučuje se direktoru Fonda da obezbijedi da se:

- **izvještaj o stanju duga i garancijama objavljuje u skladu sa članom 72. stav 2. i članom 80. Zakona o zaduženju duga i garancijama i**
- **definiše visina usluge za „magistralni rad“ – rastvaranje sirupa, koju zdravstvene ustanove – apoteke fakturišu Fondu.**

Pravilnikom o informisanju u Fondu zdravstvenog osiguranja Republike Srpske, uređen je način internog i eksternog informisanja (osiguranika, državnih organa i institucija, poslovnih partnera i javnosti) o poslovnim aktivnostima Fonda.

U Fondu je organizovana Jedinica za internu reviziju koja je za svoj rad direktno odgovorna direktoru Fonda. Na bazi procjene rizika urađen je Strateški plan interne revizije koji je odobren od strane direktora Fonda. Planom interne revizije za 2018. godinu planirano je i urađeno 18 revizija (na zahtjev rukovodioca Fonda, naknadno je planirana i urađena još jedna revizija). Takođe, vršeno je kontinuirano praćenje realizacije datih preporuka interne revizije i konsultantske aktivnosti svim sektorima Fonda. U izvještajima Jedinice za internu reviziju ukazano je na određene nepravilnosti, kao i slabosti internih kontrola (u što se i revizija uvjerila) i date su preporuke za otklanjanje istih. Svi rukovodioci organizacionih jedinica (revidiranih sektora) nisu dostavili Akcione planove za otklanjanje nepravilnosti, odnosno realizaciju datih preporuka, što nije u skladu sa članom 32. stav 1. Zakona o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 91/16). U godišnjem izvještaju interne revizije je navedeno da je od ukupno 69 datih preporuka, provedena 31 preporuka, a 38 preporuka nije provedeno.

Osim Jedinice za internu reviziju u Fondu je organizovano Odjeljenje za internu kontrolu koje je takođe za svoj rad direktno odgovorno direktoru Fonda. U nadležnosti navedenog odjeljenja, između ostalog, je i operativno sprovođenje aktivnosti koordinacije u vezi sa sistemom internih finansijskih kontrola u Fondu, sačinjavanje prijedloga plana za uspostavljanje i razvoj finansijskog upravljanja i kontrole u Fondu, sprovođenje aktivnosti vezanih za donošenje i izmjenu Strategije upravljanja rizicima, kao i kontrola pravilne primjene zakona, propisa i internih akata i sastavljanje izvještaja o funkcionisanju sistema internih kontrola u svim organizacionim jedinicama Fonda.

Na osnovu odredbi Zakona o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru i Uputstva o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja sistema finansijskog upravljanja i kontrole („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 99/17) Fond je donio:

- Odluku o imenovanju odgovornog lica koje je zaduženo za uspostavljanje, sprovođenje i razvoj finansijskog upravljanja i kontrole i dopisom obavijestio Centralnu jedinicu za harmonizaciju finansijskog upravljanja, kontrole i interne revizije;
- Plan rada za uspostavljanje i razvoj sistema finansijskog upravljanja i kontrole za 2018. godinu;
- Registar rizika;

- Strategiju upravljanja rizicima;
- Knjigu poslovnih procesa (nakon izvršenog popisa i opisa poslovnih procesa u Fondu) i
- Polugodišnji i Godišnji izvještaj o sistemu finansijskog upravljanja i kontrole koji su dostavljeni Centralnoj jedinici za harmonizaciju finansijskog upravljanja i interne revizije (sastavni dio Godišnjeg izvještaja čini Izjava direktora Fonda o planiranim mjerama za uspostavljanje nedostignutog nivoa razvoja sistema internih finansijskih kontrola).

Fond nije donio Metodologiju za sprovođenje plana za uspostavljanje i razvoj sistema finansijskog upravljanja i kontrola. Jedna od aktivnosti na uspostavljanju i sprovođenju finansijskog upravljanja i kontrole jeste i određivanje vizije, misije (odnosi se na razlog postojanja i djelatnost Fonda) i ciljeva Fonda, što je učinjeno donošenjem Strateškog razvojnog plana Fonda za period 2014-2018. Navedenim aktom (kao i drugim aktima) nisu procijenjeni rizici za strateške i srednjoročne ciljeve. Donošenjem Registra rizika i Strategije upravljanja rizicima, procijenjeni su rizici koji mogu uticati na operativne ciljeve Fonda.

Od strane Sektora za zdravstvo i kontrolu, u revidiranoj godini, vršene su kontrole koje se odnose na kontrolu primarne, sekundarne i tercijarne zdravstvene zaštite i kontrolu troškova lijekova. U skladu sa odredbama Pravilnika o načinu i postupku kontrole provođenja ugovora („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 21/14) kontrola ugovora zaključenih između Fonda i davalaca zdravstvenih usluga vrši se u zdravstvenim ustanovama (javnim i privatnim) sa kojima Fond ima zaključene ugovore.

Popis imovine i obaveza na dan 31.12.2018. godine nije u potpunosti organizovan i izvršen u skladu sa Pravilnikom o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 45/16) - u daljem tekstu: Pravilnik o popisu, jer:

- usklađivanje knjigovodstvenog i stvarnog stanja nije izvršeno u skladu sa članom 25. stav 2. tačke (2) i (3). Pravilnika o popisu na način da se izvrši evidentiranje identifikovanih, a neproknjiženih poslovnih događaja. Odnosi se na sljedeće: za određene zdravstvene ustanove u obračunskom periodu nisu evidentirane sve fakture po osnovu usluga izvršenih u 2018. godini, a koje su ispostavljene početkom 2019. godine i evidentirane u 2019. godini; nije usklađeno knjigovodstveno sa stvarnim stanjem nefinansijske imovine u stalnim sredstvima u pripremi za iznos od 1.274.510 KM, vezano za postupanja nakon donošenja presude Okružnog suda u Banja Luci u vezi Ugovora o prodaji nekretnina - poslovnog prostora u Trebinju; nisu popisane sve akcije fonda i imovina sa kojom su namirena poreska potraživanja - na osnovu podataka iz Izvještaja iz Jedinственe evidencije o prijavljenim i uplaćenim doprinosima za period 01.01-31.12.2018. godine Poreske uprave Republike Srpske koji se odnose na drugi način namirenja potraživanja, kao i dio odobrenog, a nepovučenog kredita koji treba da se evidentira u vanbilansnoj evidenciji,
- Izvještaj popisne komisije za popis potraživanja i obaveza dostavljen je Upravnom odboru Fonda 27.02.2018. godine kada je i usvojen, a Izvještaj komisije za popis osnovnih sredstava, sitnog inventara, radnih odijela, auto-guma, materijala, strateških zaliha i novčanih sredstava je dostavljen u roku ali je isti izmijenjen i dopunjen Aneksom koji je usvojen od strane UO Fonda 27.02.2019. godine, što nije u skladu sa članom 20. stav 2. Pravilnika o popisu kojim je definisano da se izvještaji popisnih komisija dostavljaju nadležnom organu najkasnije mjesec dana prije isticanja roka za pripremu i prezentaciju godišnjeg finansijskog izvještaja (za Fonda to je 31.01.). Navedena nepravilnost je konstatovana i u prethodnom revizorskom izvještaju i

- prilikom popisa građevinskih objekata i zemljišta, komisije za popis u pojedinim filijalama isti nisu vršile na osnovu podataka preuzetih iz dokumentacije koja odražava eksternu potvrdu vlasništva, sa jasnom naznakom na popisnim listama da li postoji hipoteka nad navedenim sredstvima (član 14. stav 2. Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza Fonda).

Preporučuje se direktoru Fonda da obezbijedi da se prilikom provođenja popisa imovine i obaveza poštuju odredbe člana 20. stav 2. i 25. stav 2. tačke (2) i (3) Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza, kao i odredbe propisane članom 14. stav 2. Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza Fonda.

U skladu sa Registrom rizika procesi vezani za popis imovine i obaveza ocijenjeni su kao visoko rizični.

U pojedinim segmentima (navedenim u okviru ove tačke) uspostavljeni sistem internih kontrola nije funkcionisao na način da je u potpunosti obezbijedio istinito i fer izvještavanje i usklađenost poslovanja sa važećim zakonima i propisima.

4. Nabavke

Plan javnih nabavki Fonda za 2018. godinu donesen je 28.12.2017. godine u vrijednosti od 167.860.893 KM bez poreza na dodatu vrijednost (u daljem tekstu PDV). Ukupna planirana vrijednost nabavki za 2018. godinu nakon tri izmjene i dopune plana iznosi 348.468.132 KM (bez PDV-a) i to: za potrebe Fonda u vrijednosti od 167.198.256 KM bez PDV-a (robe 1.386.775 KM, usluge 165.533.749 KM - od čega se na kreditno zaduženje odnosi iznos od 163.850.838 KM, neprioritetne usluge 121.899 KM i radove 155.833 KM) i za potrebe zdravstvenih ustanova u vrijednosti od 181.269.876 KM bez PDV-a (nabavka lijekova i medicinskih sredstava). Bez iznosa glavnice kreditnog zaduženja od 133.000.000 KM, koja je pogrešno uključena u procijenjenu vrijednost nabavke kreditnih sredstava, ukupna planirana vrijednost nabavki za 2018. godinu iznosi 215.468.132 KM.

U 2018. godini zaključeni su okvirni sporazumi/ugovori za nabavke ukupne vrijednosti od 82.315.030 KM (bez PDV-a) i to: za potrebe Fonda u vrijednosti od 31.740.099 KM i za potrebe zdravstvenih ustanova (centralizovane nabavke) u vrijednosti od 50.574.931 KM. Provedeno je ukupno 349 postupaka javnih nabavki i to: 28 otvorenih postupaka u vrijednosti od 79.068.694 KM, osam pregovaračkih postupaka bez objave obavještenja u vrijednosti od 2.535.783 KM, 19 konkurentskih zahtjeva za dostavljanje ponuda u vrijednosti od 268.256 KM, 234 direktna sporazuma u vrijednosti od 365.955 KM i 60 postupaka nabavki usluga iz Aneksa II dio B u vrijednosti od 76.342 KM.

Najveći dio nerealizovanih nabavki (od ukupno 130.694.944 KM) odnosi se na nabavke za potrebe zdravstvenih ustanova i to na postupke koji nisu ni započeti, poništene postupke, kao i postupke koji su započeti, ali nisu okončani (započeti su krajem 2018. godine), a najznačajnije nabavke koje nisu pokrenute odnose se na nabavku: medicinskih gasova za potrebe zdravstvenih ustanova 5.000.000 KM, hrane za zdravstvene ustanove 5.000.000 KM, odlaganje medicinskog otpada 1.000.000 KM, usluga servisiranja medicinske opreme 25.000.000 KM, i usluga verifikacije mjerila u zdravstvu 1.000.000 KM. Najznačajnije nabavke koje se pokrenute u posljednjem kvartalu 2018. godine, a koje su okončane u 2019. godini odnose se na nabavku: lijekova sa osnovne bolničke liste 22.500.000 KM, lijekova sa liste za ambulante porodične medicine 8.000.000 KM, citostatika 13.247.860 KM, potrošnog medicinskog materijala 27.422.443 KM i kontrastnih sredstava 3.000.000 KM. Takođe nije okončana nabavka trakica za šuk, lanceta i test traka čija je procijenjena vrijednost

5.948.430 KM (nabavka je pokrenuta u 2018. godini ali postupak nije okončan zbog uložених žalbi).

Na osnovu procedura započетih u zadnjem kvartalu 2017. godine, u 2018. godini su nakon okončanja postupaka javne nabavke, zaključeni okvirni sporazumi u vrijednosti od najmanje 65.288.628 KM.

Revizijskim aktivnostima obuhvaćeni su provedeni postupci javnih nabavki u vrijednosti od 76.006.218 KM (ili 90% od vrijednosti ugovorenih nabavki), odnosno 40 provedenih postupaka javne nabavke (ili 12% od broja provedenih postupaka) i to: 18 otvorenih postupaka (73.962.041 KM), tri pregovaračka postupka bez objave obavještenja (1.877.536 KM), tri konkurentna zahtjeva za dostavljanje ponuda (95.831 KM) i 16 direktnih sporazuma (70.683 KM). Osim navedenog uzorkovana je i jedna procedura javne nabavke (ograničeni postupak) koja je započeta u 2017. godini, a Okvirni sporazum u iznosu od 22.980.819 KM zaključen je u 2018. godini.

Pravilnik o postupku direktnog sporazuma nije u potpunosti usaglašen sa standardnim modelom pravilnika o postupku direktnog sporazuma koji je propisan od strane Agencije za javne nabavke Bosne i Hercegovine (u dijelu koji se odnosi na obavezu ugovornog organa da prije nego pismeno zatraži ponude, ispita tržište), što nije u skladu sa članom 90. Zakona o javnim nabavkama.

Za nabavke zanatskih radova koje su se odnosile na adaptaciju i investiciono održavanje poslovne zgrade Fonda provedeno je 15 procedura javnih nabavki putem direktnog sporazuma ukupne vrijednosti od 60.088 KM sa PDV-om i za nabavke kesa za krv provedene su tri procedure direktnog sporazuma procijenjene vrijednosti od 13.724 KM sa PDV-om. Prilikom provođenja navedenih procedura javne nabavke izvršeno je dijeljenje nabavki, što nije u skladu sa članom 15. stav 6. Zakona o javnim nabavkama.

Postupak javne nabavke usluga izrade Studije o ekonomskoj opravdanosti unapređenja i funkcionalnosti postojećih kapaciteta radiološke dijagnostike i nuklearne medicine u javnim zdravstvenim ustanovama u Republici Srpskoj (procijenjena vrijednost javne nabavke je 25.000 KM bez PDV-a) pokrenut je procedurom Konkurentskog zahtjeva za dostavljanje ponuda. Tačkom 3.2.4. Tenderske dokumentacije, u dijelu koji se odnosi na sposobnost za obavljanje profesionalne djelatnosti – tehnička i profesionalna sposobnost, ugovorni organ je zahtijevao da ponuđači imaju uspješno izvršeno najmanje pet ugovora (prije izmjene TD tražena su tri ugovora) čija vrijednost nije manja od 25.000 KM. Navedenim uslovom za kvalifikaciju onemogućeno je ponuđačima koji imaju uspješno realizovan manji broj ugovora čija je zbirna vrijednost 25.000 KM ili veća, da učestvuju u ovom postupku, što ima ograničavajući karakter na konkurenciju, što je definisano članom 44. Zakona o javnim nabavkama. Takođe ugovorni organ kao dokaz sposobnosti za obavljanje profesionalne djelatnosti, nije naveo da se traženi ugovori odnose na period ne duži od tri godine, što nije u skladu sa članom 50. stav 1. pod a) Zakona o javnim nabavkama.

Procjena vrijednosti nabavke bankarskih usluga (163.850.838 KM) nije vršena u skladu sa članom 15. tačka 5. Zakona o javnim nabavkama (u procijenjenu vrijednost, osim kamate i naknade za obradu kredita, uključena je i glavnica). Procijenjena vrijednost je navedena i u Planu javnih nabavki za 2018. godinu.

U skladu sa Pravilnikom o provođenju postupka zajedničke javne nabavke i osnivanja centralnog nabavnog organa („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 55/15) i članom 6. Zaključka Vlade Republike Srpske od 10.03.2016. godine javne nabavke lijekova, medicinskih sredstava i aparata, zdravstvenih usluga, ostalog potrošnog ili drugog sanitetskog materijala za potrebe zdravstvenih ustanova u Republici Srpskoj, vrše se putem centralizovanih javnih nabavki. Fond kao centralni nabavni organ sprovodi cjelokupnu

aktivnost od izrade plana javnih nabavki, provođenja postupka do zaključenja ugovora i praćenja njegove realizacije.

Nabavke za potrebe zdravstvenih ustanova su specifične, zbog neuređenosti tržišta lijekova i medicinskih sredstava u Bosni i Hercegovini s jedne strane i svog značaja kako po vrijednosti tako i zbog specifičnosti potreba radi kojih se sprovode. Da bi se određeni lijek ili medicinsko sredstvo stavili u promet preduslov je da su isti registrovani u Agenciji za lijekove i medicinska sredstva Bosne i Hercegovine (upis u registar medicinskih sredstava, odnosno dozvola za stavljanje u promet lijeka na tržištu Bosne i Hercegovine), a pravo na veleprodaju određenog lijeka ili medicinskih sredstava imaju ponuđači koji su ispunili uslove definisane Pravilnikom o uslovima za obavljanje prometa lijekovima na veliko i koji imaju autorizaciju (potvrda od strane proizvođača lijeka da veletrgovac može da nudi njegove proizvode i da isti odgovaraju traženoj tehničkoj dokumentaciji) za stavljanje lijeka ili medicinskog sredstva u promet. Proizvođači lijekova ili medicinskih sredstava autorizaciju za određeni lijek ili medicinsko sredstvo za određeno tržište uglavnom daju samo jednom veletrgovcu (ovlaštenom distributeru) zbog čega izostaje željena konkurencija (ograničen je broj potencijalnih ponuđača) tako da se u značajnom broju slučajeva prilikom sprovođenja procedure javne nabavke lijekova i medicinskih sredstava ponuda dostavi od strane samo jednog ponuđača, što predstavlja veliki rizik za ugovorni organ da, u uslovima kada su ispoštovane sve zakonske procedure, mora prihvatiti ponuđenu cijenu iako ista značajno odstupa od realne tržišne cijene. Jedini zaštitni mehanizam ugovornog organa, u navedenim situacijama, jeste poništenje procedure javne nabavke ukoliko je ponuđena cijena značajno veća od procijenjene vrijednosti predmeta nabavke. Agencija za lijekove i medicinska sredstva na godišnjem nivou određuje maksimalne cijene registrovanih lijekova koje predstavljaju maksimalne veleprodajne cijene po kojima se ti lijekovi mogu prometovati. U slučajevima kada je na tržištu dostupan samo jedan registrovani lijek za koji ponudu dostavlja samo jedan ponuđač koji ima autorizaciju, često se dešavaju situacije da ponuđač ponudi maksimalnu veleprodajnu cijenu (što je po pravilniku Agencije za lijekove i medicinska sredstva dozvoljeno) iako je ista bila značajno niža na prethodnim tenderima.

Navedeno ograničenje za sada se samo odnosi na cijene lijekova, dok takva ograničenja nisu uvedena za cijene medicinskih sredstava, tako da je prilikom provođenja procedura javnih nabavki medicinskih sredstava u kontekstu prethodno navedenog, ugovorni organ izložen značajnom riziku da za rezultat sprovedene procedure javne nabavke ne dobije realnu tržišnu cijenu medicinskog sredstva.

Za nabavke potrošnog medicinskog materijala, angažuju se konsultanti (uglavnom lica medicinske struke - ljekari, specijalisti, subspecijalisti i sl.), koji prema članu 2. tipskog Ugovora o djelu sastavljaju tehničku specifikaciju, učestvuju u odgovorima na žalbe i daju dodatna pojašnjenja u toku provođenja postupka javne nabavke. Konsultanti su vršili i procjenu cijene kod nabavki potrošnog medicinskog materijala (ova obaveza nije definisana odredbama navedenog ugovora), a procjena cijene se uglavnom bazira na cijeni prethodnog tendera.

Za procjenu cijene lijekova i medicinskih sredstava u Fondu, zadužena je služba za farmakologiju. Procjena cijene se najčešće vrši na bazi cijena iz prethodnih tendera i na maksimalnoj veleprodajnoj cijeni koju je propisala Agencija za lijekove i medicinska sredstva.

Nabavka specifičnih lijekova koja je provedena u julu/2018. godine, podijeljena je na 37 lotova, a ukupna procijenjena vrijednost javne nabavke iznosi 9.987.506 KM. U Zapisniku o pregledu i ocjeni ponuda za predmetnu nabavku od 10.07.2018. godine, konstatovano je da za dva lota ponuđači nisu dostavili ponudu, jedan lot je poništen jer je ponuda jedinog ponuđača za 30% veća od procijenjene vrijednosti, za lot 17 (procijenjena vrijednost 66.943,80 KM) od tri dostavljene ponude najbolje rangirana ponuda (33.604 KM) je značajno manja od procijenjene vrijednosti, a treće rangirana ponuda je identična procijenjenoj vrijednosti nabavke od 66.943,80 KM, takođe i za lot 29 izabrana ponuda (43.360 KM) je

značajno manja od procijenjene vrijednosti (102.122 KM), za lot 22 (nabavka Erlotinib – film tableta od 150 mg, procijenjene vrijednosti od 393.366 KM) dostavljene su tri ponude, a ponuda najbolje rangiranog ponuđača glasi na 786.732 KM, a sa uračunatim popustom koji je dao ponuđač ista iznosi 240.661 KM (ponude ostala dva ponuđača iznose 248.803 KM i 309.286 KM). Za 25 lotova dostavljena je ponuda od strane samo jednog ponuđača gdje je ukupna vrijednost dostavljenih ponuda 6.764.485 KM, a njihova procijenjena vrijednost gotovo ista (6.764.691 KM).

Preporučuje se direktoru Fonda da obezbijedi da se u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama otklone nepravilnosti vezane za: primjenu odgovarajućeg postupka javne nabavke (član 15. stav 6.), pripremu tenderske dokumentacije (članovi 44. i 50. stav 1.), procjenu vrijednosti javne nabavke i Pravilnik o postupku direktnog sporazuma (član 90.).

5. Priprema i donošenje budžeta

Finansijski plan-budžet Fonda za 2018. godinu donesen je u skladu sa budžetskim kalendarom utvrđenim Zakonom o budžetskom sistemu Republike Srpske i istim su planirani budžetski prihodi i primici u iznosu od 760.091.000 KM, kao i budžetski rashodi i izdaci. Budžetski prihodi planirani su u iznosu od 614.261.100 KM i budžetski rashodi u iznosu od 593.168.900 KM, što je imalo za rezultat planiranje bruto budžetskog suficita u iznosu od 21.092.200 KM. Izdaci za nefinansijsku imovinu planirani su u većem iznosu za 33.842.400 KM od primitaka za nefinansijsku imovinu (neto izdatak za nefinansijsku imovinu), tako da je planirani budžetski deficit iznosio 12.750.200 KM. U visini planiranog budžetskog deficita planirano je neto finansiranje kao rezultat planiranih primitaka od zaduživanja i na taj način su uravnoteženi planirani budžetski rashodi i izdaci sa planiranim budžetskim prihodima i primicima.

U toku 2018. godine dva puta je donesen rebalans finansijskog plana-budžeta Fonda. Prvim rebalansom, koji je izvršen u septembru, ukupni prihodi i primici kao i rashodi i izdaci planirani su u iznosu od 788.370.500 KM, gdje je u odnosu na prvobitni budžet izvršeno povećanje budžetskih prihoda i primitaka za 28.279.500 KM (kao i budžetskih izdataka).

Najznačajnije promjene/uvećanja odnose se na uvećanje primitaka od naplate datih zajmova od 15.929.500 KM (posljedica prijevremenog izmirenja obaveza Univerzitetskog kliničkog centra Republike Srpske po osnovu indirektnih kredita) i obezbjeđenje transfera po osnovu člana 53. Zakona o zdravstvenom osiguranju (12.829.000 KM). Navedeni transfer predstavlja nedostajuća sredstva za obezbjeđenje kontinuiteta u finansiranju zdravstvene zaštite.

Drugim Rebalansom Finansijskog plana - Budžeta Fonda zdravstvenog osiguranja za 2018. godinu, ukupni prihodi sa primicima, kao i rashodi sa izdacima planirani su u iznosu od 801.704.500 KM.

Planirana budžetska sredstva (prihodi i primici) odnose se na: doprinose za socijalno osiguranje 550.775.100 KM, neporeske prihode 5.449.300 KM, transfere između različitih jedinica vlasti 84.214.000 KM, primitke od finansijske imovine i zaduživanja 158.701.800 KM, primitke od nefinansijske imovine 200.300 KM i ostale primitke od 2.364.000 KM.

Budžetski rashodi i izdaci planirani su za: rashode za lična primanja 15.956.800 KM, rashode po osnovu korišćenja roba i usluga 3.667.500 KM, doznake na ime socijalne zaštite koje isplaćuju institucije obaveznog socijalnog osiguranja 594.443.600 KM, rashode finansiranja i druge finansijske troškove i rashode transakcija razmjene između ili unutar jedinica vlasti 9.044.000 KM, rashode po sudskim rješenjima 2.785.000 KM, transfere između različitih jedinica vlasti 500.000 KM, izdatke za nefinansijsku imovinu 34.798.100 KM, izdatke za otplatu zajmova 8.984.000 KM, izdatke za otplatu dugova prema drugim jedinicama vlasti 99.388.000 KM, ostale izdatke 28.387.500 KM i ostale izdatke između i unutar jedinica vlasti 3.750.000 KM.

Glavni razlog pristupanja izradi novog rebalansa je značajna uplata duga za doprinose od strane „Željeznica Republike Srpske“ i Zaključak Vlade Republike Srpske kojim se Fond zadužuje da, u okviru Rebalansa budžeta Fonda za 2018. godinu obezbijedi dodatna sredstva u ukupnom iznosu od 11.500.000 KM, za finansiranje nesmetanog rada JZU Univerzitetskog kliničkog centra Republike Srpske i JZU Bolnice Istočno Sarajevo.

Rebalansom planirana sredstva, po navedenom Zaključku Vlade od 29.11.2018. godine za finansiranje nesmetanog rada javnih zdravstvenih ustanova Univerzitetski centar Republike Srpske (10.000.000 KM) i Bolnica Istočno Sarajevo (1.500.000 KM), nemaju karakter doznaka po osnovu zdravstvenog osiguranja, kako je definisano članom 90. i 97. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 98/16, 115/17 i 118/18).

U Fondu su nakon izvršenog drugog Rebalansa budžeta za 2018. godinu izvršene preraspodjele sredstava u iznosu od 3.336.000 KM, na osnovu Odluke o preraspodjeli (realokaciji) sredstava u okviru Rebalansa II Finansijskog plana – budžeta Fonda zdravstvenog osiguranja Republike Srpske za 2018. godinu.

Fond je u novembru 2018. godine (prethodni je donesen u novembru 2017. godine kojim je za 2018. godinu planirano izmirenje prenesenih obaveza u iznosu od 25.274.417 KM) donio Plan za izmirenje prenesenih obaveza iz ranijeg perioda na dan 31.12.2017. godine, a isti je Fiskalnom savjetu Republike Srpske dostavljen 30.11.2018. godine. Članom 9. stav 4. Zakona o fiskalnoj odgovornosti Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 94/15 i 62/18) u izmjeni iz jula/2018, definisani rok za dostavu plana je 15. april tekuće godine. U planu je navedeno da su ukupne prenesene obaveze Fonda sa 31.12.2017. godine iznosile 432.518.898 KM od čega se na kratkoročne obaveze odnosio iznos od 242.967.851 KM (najznačajnije su: obaveze po osnovu usluga dijalize od 11.513.144 KM; liječenja van Republike Srpske od 27.299.039 KM; refundacije naknada plata za bolovanje preko 30 dana od 42.459.044 KM, od čega se na obaveze nastale do 31.12.2016. odnosi iznos od 33.550.416 KM; kao i obaveze po osnovu ino-osiguranja od 47.719.440 KM). Od navedenog iznosa Fond je do 30.09.2018. godine izmirio obaveze od 128.916.263 KM, a za izmirenje preostalog iznosa obaveza dat je prijedlog mjera i upućene su inicijative Vladi Republike Srpske koje imaju za cilj obezbjeđenje dodatnih izvora finansiranja. Fiskalni savjet Republike Srpske je 07.12.2018. godine dao mišljenje sa rezervom na prijedlog mjera za izmirenje prenesenih obaveza u kome je navedeno da je u planu data struktura neizmirenih obaveza, ali je izostalo objašnjenje prioriteta plaćanja prenesenih obaveza, jer su određene obaveze izmirene u potpunosti, a kod izmirenja nekih se značajno kasnilo (npr. obaveze za bolovanje preko 30 dana koje čine 30% duga) što je rezultiralo tužbama koje imaju najveće učešće u troškovima sudskih sporova, tako da je u narednom periodu neophodno pristupiti uravnoteženom plaćanju prenesenih obaveza. Takođe je navedeno da pojedine mjere (otpis obaveza prema budžetskim korisnicima, inicijativa za otpis zajma prema višim nivoima vlasti od 14.500.000 KM, kao i inicijativa prema Vladi Republike Srpske za obezbjeđenje dodatnih sredstava za finansiranje zdravstvene zaštite) ne garantuju izmirenje neizmirenih obaveza i da prijedlog mjera sadrži visok nivo neizvjesnosti zbog toga što nisu u nadležnosti Fonda i činjenice da su i ranije pokretane, a nisu realizovane.

Fond nije vršio korekcije postojećeg plana izmirenja neizmirenih obaveza iz ranijeg perioda, odnosno izmjene i dopune predloženih mjera za čim je postojala potreba, obzirom da Fiskalni savjet nije dao pozitivno mišljenje na pojedine mjere i činjenicu da struktura i sadržaj plana nisu uređeni prema Uputstvu o sadržaju plana izmirenja neizmirenih obaveza prenesenih iz prethodnog perioda i izvještaja o realizaciji plana („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 94/15).

Fond nije Fiskalnom savjetu dostavio izvještaj o realizaciji plana, što nije u skladu sa članom 30a. Zakona o fiskalnoj odgovornosti.

Zbog svega prethodno navedenog preporučuje se direktoru Fonda da obezbijedi da se:

- **planiranje prihoda po osnovu transfera između budžetskih jedinica uskladi sa planom budžetske jedinice koja vrši transfer Fondu;**
- **planiranje rashoda vrši u skladu sa članom 90. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike,**
- **Plan izmirenja prenesenih obaveza iz ranijeg perioda, kao osnov za planiranje izdataka za navedene obaveze u finansijskom planu-budžetu Fonda, sačinjava u skladu sa Uputstvom o sadržaju plana izmirenja neizmirenih obaveza prenesenih iz prethodnog perioda i izvještaja o realizaciji plana i o realizaciji istog izvještava Fiskalni savjet Republike Srpske shodno članu 30a. Zakona o fiskalnoj odgovornosti.**

6. Finansijski izvještaji

Fond ima status budžetskog korisnika i prema članu 3. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 15/17) vrši godišnje izvještavanje za određene jedinice vlasti, na obrascima definisanim članovima 46. i 47. navedenog pravilnika.

6.1. Izvještaj o izvršenju budžeta

Upravni odbor Fonda je na sjednici održanoj 27.3.2018. godine usvojio Izvještaj o realizaciji godišnjeg plana rada i Izvještaj o izvršenju rebalansa budžeta Fonda i iste uputio Vladi Republike Srpske.

U odnosu na budžetski okvir Fonda definisan Odlukom o usvajanju II rebalansa finansijskog plana - budžeta Fonda za 2018. godinu u iznosu od 801.704.500 KM, izvršenje rebalansa finansijskog plana - budžeta Fonda (ukupni rashodi i izdaci) iznosi 755.953.547 KM ili 94%.

Izvještaj o izvršenju budžeta za 2018. godinu, u pojedinim segmentima nije sačinjen u skladu sa članom 47. Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske i članom 22. Pravilnika o formi i sadržaju budžeta i izvještaja o izvršenju budžeta, jer u istom nisu prikazani podaci koji se odnose na: početno i završno stanje imovine i izvora sredstava; garancije date u toku prethodne fiskalne godine u narativnom obliku, izvršene realokacije u tabelarnom pregledu i zaduženja i upravljanje dugom u narativnom obliku. U Izvještaju o Izvršenju budžeta prezentovani su i podaci o obračunskim rashodima i obračunskim prihodima, odnosno finansijskom rezultatu tekuće godine, što nije predmet navedenog izvještaja.

Preporučuje se direktoru Fonda da obezbijedi da se Izvještaj o izvršenju budžeta sačinjava u skladu sa članom 47. Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske i članom 22. Pravilnika o formi i sadržaju budžeta i izvještaja o izvršenju budžeta.

6.1.1. Prihodi i primici

Budžetska sredstva su iskazana u iznosu od 794.921.261 KM. Čine ih: budžetski prihodi, primici za nefinansijsku imovinu, primici od finansijske imovine, primici od zaduživanja i ostali primici.

6.1.1.1. Prihodi

Budžetski prihodi su iskazani u iznosu od 645.759.707 KM, što je za 1% više u odnosu na rebalansom planirane prihode. Čine ih poreski prihodi, neporeski prihodi i transferi između različitih jedinica vlasti.

Poreski prihodi iskazani su u iznosu od 568.842.748 KM i viši su za 3% u odnosu na rebalansom planirane prihode. Najznačajniji se odnose na: raspoređene doprinose sa računa javnih prihoda u korist računa Fonda u periodu 01.01-31.12.2018. godine - B2 obrazac u iznosu od 534.122.497 KM (u okviru navedenog iznosa su i izvršene uplate od strane Ministarstva rada i boračko-invalidske zaštite Republike Srpske i Ministarstva za izbjegla i raseljena lica Republike Srpske u ukupnom iznosu od 1.094.494 KM koje su doznačene na račun javnih prihoda za partiju 712144 ali obzirom da su u Budžetu Republike ova sredstva planirana na transferima, ista su u Fondu preknjižena sa poreskih prihoda na transfere), raspodjelu po osnovu kompenzovanih javnih prihoda putem multilateralne kompenzacije (4.932.298 KM), direktne uplate na račun Fonda i kompenzacije po osnovu doprinosa za ino-osiguranja (27.620.839 KM) i prihode po osnovu provedene multilateralne kompenzacije sa Fondom za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske (3.245.373 KM).

Neporeski prihodi iskazani su u iznosu od 3.147.343 KM i manji su za 42% u odnosu na rebalansom planirane prihode. Odnose se na: prihode od finansijske i nefinansijske imovine u iznosu od 2.701.445 KM (prihodi od zakupa i rente 26.065 KM, prihodi od kamata na gotovinu i gotovinske ekvivalente 8.260 KM i prihodi od kamata na zajmove date zdravstvenim ustanovama 2.667.120 KM), prihode od pružanja javnih usluga (1.490 KM) i ostale prihode (444.408 KM). Rebalansom II Finansijskog plana – Budžeta za 2018. godinu, na ovoj poziciji su planirani prihodi po osnovu participacije za RVI i porodice poginulih boraca (2.500.000 KM), međutim isti se evidentiraju u okviru transfera, što je najvećim dijelom i razlog manjeg ostvarenja u odnosu na plan.

Transferi između različitih jedinica vlasti iskazani su u iznosu od 73.769.616 KM i niži su za 12% u odnosu na rebalansom planirane transfere. Čine ih transferi: od entiteta (73.589.876 KM), od jedinica lokalne samouprave (107.551 KM), od fondova obaveznog socijalnog osiguranja (24.972 KM) i od ostalih jedinica vlasti (47.217 KM).

Transferi od entiteta odnose se na:

- transfer od Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite za izmirenje obaveza Fonda prema dijaliznim centrima u iznosu od 9.030.363 KM, a predstavlja iznos godišnje obaveze koji je utvrđen Sporazumom zaključenim između Vlade Republike Srpske, Fonda zdravstvenog osiguranja i Fresenius Medical Care i Internacional Dialysis Centres (ustanova koja pruža usluge dijaliznog tretmana) od 12.09.2017. godine. Plaćanje duga dobavljaču za izvršene usluge, vrši se u 92 mjesečne rate;
- transfer od Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske za zdravstveno osiguranje nezaposlenih lica od 57.500.000 KM. Od 2018. godine sredstva za zdravstveno osiguranje nezaposlenih lica planiraju se na poziciji transfera (ranije su planirani na poziciji poreskih prihoda i knjiženi na gotovinskoj osnovi) što je uslovilo uvećanje ukupnih transfera u 2018. godini u odnosu na prethodnu godinu za 365%;
- transfer od Ministarstva rada i boračko-invalidske zaštite Republike Srpske za zdravstvenu zaštitu RVI i porodica poginulih boraca u iznosu od 5.845.981 KM, od čega se iznos od 4.013.764 KM odnosi na participaciju, a iznos od 1.832.217 KM na doprinose za ovu kategoriju osiguranja;
- transfer za finansiranje drugog pokušaja vantjelesne oplodnje od 400.000 KM;
- transfer od Ministarstva za izbjeglice i raseljena lica Republike Srpske u iznosu od 121.921 KM i
- ostali transferi od 691.611 KM (po zapisnicima Poreske uprave Republike Srpske i Ministarstva finansija Republike Srpske).

6.1.1.2. Primici

Primici za nefinansijsku imovinu (13.666 KM) odnose se na primitke od prodaje opreme (motornog vozila).

Primici od finansijske imovine su iskazani u iznosu od 25.390.244 KM, a odnose se na primitke od naplate zajmova datih: zdravstvenim ustanovama (25.171.633 KM), fizičkim licima (8.233 KM), radnicima Fonda (24.208 KM) i primitke od finansijske imovine iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti po osnovu provedene multilateralne kompenzacije (186.170 KM).

Primici od zaduživanja su iskazani u iznosu od 121.000.000 KM i niži su za 9% od rebalansom planiranih, a odnose se na primitke od uzetog zajma od komercijalnih banaka sa kojima je zaključen Ugovor o sindiciranom dugoročnom kreditu: „UniCredit Banka“ a.d. Banja Luka (28.000.000 KM), „UniCredit Banka“ d.d. Mostar (90.000.000 KM) i Nove banke a.d. Banja Luka (15.000.000 KM). Iznos od 12.000.000 KM povučen je u 2019. godini.

Ostali primici su iskazani u iznosu od 2.757.645 KM, a čine ih primici po osnovu avansa (954.712 KM), ostali primici - garancije (103.961 KM) i ostali primici iz transakcija sa drugim nivoima vlasti (1.698.972 KM).

6.1.2. Rashodi i izdaci

Budžetski izdaci su iskazani u iznosu od 755.953.547 KM. Čine ih: budžetski rashodi, izdaci za nefinansijsku imovinu, izdaci za otplatu dugova i ostali izdaci.

6.1.2.1. Rashodi

Budžetski rashodi su iskazani u iznosu od 613.052.973 KM, što je za 2% niže u odnosu na rebalansom planirane rashode. Odnose se na tekuće rashode osim rashoda obračunskog karaktera (čine ih: rashodi za lična primanja zaposlenih; rashodi po osnovu korišćenja roba i usluga; rashodi finansiranja i drugi finansijski troškovi; doznake na ime socijalne zaštite koje isplaćuju institucije obaveznog socijalnog osiguranja; rashodi finansiranja, drugi finansijski troškovi i rashodi transakcija razmjene između ili unutar jedinica vlasti i rashodi po sudskim rješenjima) i transfere između različitih jedinica vlasti. Po nalazu revizije isti su potcijenjeni za iznos od 782.410 KM, kako je navedeno u ovoj tački izvještaja.

Rashodi za lična primanja su iskazani u iznosu od 15.212.476 KM, što je za 5% niže u odnosu na rebalansom planirane rashode. Odnose se na rashode za: bruto plate zaposlenih (14.209.045 KM), bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih po osnovu rada (305.198 KM), naknadu plata zaposlenih za vrijeme bolovanja, roditeljskog odsustva i ostalih naknada plata (544.732 KM) i otpremnine i jednokratne pomoći (153.501 KM).

U 2018. godini donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 66/18) i Zakona o platama zaposlenih u javnim službama Republike Srpske, izmijenjen je način ugovaranja plata između poslodavca i zaposlenog, povećan je osnovni lični odbitak, uveden novi model obračuna plata i izvršen preračun koeficijenata. Kod obračuna ličnih primanja primjenjivali su se i: Posebni kolektivni ugovor za zaposlene u javnim službama Republike Srpske, Pojedinačni kolektivni ugovor za zaposlene u Fondu i Pravilnik o naknadi troškova prevoza kod dolaska na posao i povratka s posla za zaposlene u Fondu. Fond je izvršio obračun i isplatu ličnih primanja zaposlenima u skladu sa novim zakonskim odredbama.

U članu 16. Pojedinačnog kolektivnog ugovora za zaposlene u Fondu definisana je jubilara nagrada za 10 godina staža kod poslodavca u visini od 50% jedne prosječne mjesečne plate nakon oporezivanja porezom na dohodak isplaćene kod poslodavca u poslednja tri mjeseca. Navedena nagrada nije definisana Posebnim kolektivnim ugovorom za zaposlene u javnim službama Republike Srpske.

Rashodi po osnovu korišćenja roba i usluga su iskazani u iznosu od 2.916.683 KM i niži su za 20% u odnosu na rebalansom planirane rashode. Najznačajniji su: rashodi za tekuće održavanje, rashodi po osnovu putovanja i smještaja, rashodi za stručne usluge i ostali neklasifikovani rashodi.

Rashodi za tekuće održavanje iskazani su u iznosu od 70.040 KM, a odnose na rashode za tekuće održavanje: zgrada (48.473 KM), vozila (13.642 KM) i kancelarijske, komunikacione, grijne, rashladne i ostale opreme (7.925 KM).

Rashodi po osnovu putovanja i smještaja su iskazani u iznosu od 59.208 KM, a odnose se na rashode službenog putovanja i smještaja: u zemlji (11.850 KM), u inostranstvu (10.020 KM) i troškove goriva (37.338 KM).

Rashodi za stručne usluge su iskazani u iznosu od 1.028.648 KM, a odnose se na rashode za usluge: finansijskog posredovanja (40.264 KM), osiguranja vozila, zaposlenih i imovine (27.336 KM), posredovanja i medija (88.953 KM), revizijske (47.239 KM), pravne i administrativne (17.565 KM), za kompjuterske usluge (542.781 KM) i ostale stručne usluge (264.510 KM).

Rashodi za revizijske usluge u iznosu od 47.239 KM se odnose za usluge kontrole kvaliteta implementacije i realizacije Integrisanog zdravstvenog informacionog sistema Republike Srpske - Faza 1 izrada i prihvatanje glavnog projekta Integrisanog zdravstvenog informacionog sistema Republike Srpske. Ugovor je potpisan u 2018. godini sa izvršiocem usluge „Deloitte“ d.o.o. Banja Luka. Navedeni iznos je pogrešno planiran i evidentiran na rashodima za stručne usluge, umjesto na izdacima za nematerijalnu proizvedenu imovinu, kako je propisano članom 92. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike. Za navedeni iznos precijenjeni su rashodi za stručne usluge i finansijski rezultat tekuće godine, a potcijenjeni su izdaci za nematerijalnu proizvedenu imovinu i nefinansijska imovina u stalnim sredstvima u pripremi. Fond je u 2019. godini izvršio ispravku navedene greške evidentiranjem na nefinansijskoj imovini u stalnim sredstvima u pripremi i finansijskom rezultatu ranijih godina), te za istu nije data preporuka.

Rashodi za usluge održavanja računarskih programa u iznosu od 541.558 KM evidentirani su na osnovu mjesečnih faktura, a po ugovoru o održavanju Poslovnog informacionog sistema (standardno održavanje i održavanje baze podataka) sa izvršiocem usluge „Prointer ITSS“ d.o.o Banja Luka. Predstavnici iz Fonda i izvršilac usluge sačinili su Zapisnik o kvalitetu servisa, raspoloživosti i minimalnog nivoa funkcionalnosti od 11.03.2019. godine. U Zapisniku je usaglašeno da je u periodu 16.01.2018 - 16.01.2019. godine poslano 158 zahtjeva od Fonda. Od toga je 150 završeno, tri su po dogovoru suspendovana i pet zahtjeva je ostalo nezavršeno. Od 150 obrađenih zahtjeva 118 je redovnih (60 zahtjeva je završeno u redovnom roku od maksimalno 30 dana) i 32 hitna (22 zahtjeva su odrađena u predviđenom roku od 24 sata). Fond je u toku 2018. godine dostavio izvršiocu usluge četiri knjižne obavijesti od po 4.879 KM zbog neblagovremenog izvršavanja usluge održavanja, kako je definisano članom 15. Ugovora.

Ostali neklasifikovani rashodi su iskazani u iznosu od 239.380 KM, a odnose se na rashode za: stručno usavršavanje zaposlenih (11.987 KM), bruto naknade volonterima (227 KM), bruto naknade članovima upravnog i nadzornog odbora (95.259 KM), bruto naknade članovima komisija i radnih grupa (15.091 KM), bruto naknade po ugovorima o djelu (55.078 KM), reprezentaciju (28.453 KM), doprinose za profesionalnu rehabilitaciju invalida (30.000 KM), takse i naknade i ostale rashode (3.285 KM).

Rashodi finansiranja i drugi finansijski troškovi iskazani su u iznosu od 6.681.032 KM, a odnose se na: rashode po osnovu kamata na primljene zajmove od banaka u zemlji (6.577.858 KM), troškove servisiranja primljenih zajmova (100.000 KM) i rashode po osnovu zateznih kamata (3.174 KM).

Doznake na ime socijalne zaštite koje isplaćuju institucije obaveznog socijalnog osiguranja su iskazane u iznosu od 584.894.626 KM. Odnose se na doznake: refundacije plata za vrijeme privremene spriječenosti za rad; primarnog, sekundarnog i tercijarnog nivoa zdravstvene zaštite; proteza, ortopedskih i drugih pomagala i za usluge socijalne zaštite u inostranstvu.

Prema članu 125. Zakona o zdravstvenoj zaštiti („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 106/09 i 44/15), Fond ugovara pružanje zdravstvenih usluga sa zdravstvenim ustanovama na osnovu zdravstvenog stanja stanovništva, broja i starosne strukture stanovništva, stepena urbanizacije, razvijenosti i saobraćajne povezanosti pojedinih područja, jednake dostupnosti zdravstvene zaštite, potrebnog obima zdravstvenih usluga i ekonomskih mogućnosti.

Odnosi između Fonda i zdravstvenih ustanova u vezi sa pružanjem zdravstvene zaštite osiguranih lica regulišu se ugovorom, shodno članovima: 56, 57. i 58. Zakona o zdravstvenom osiguranju. Zaključivanje ugovora o pružanju usluga zdravstvene zaštite osiguranim licima u 2018. godini između Fonda i zdravstvenih ustanova u Republici Srpskoj (javnih i privatnih) vršeno je u skladu sa Pravilnikom o principima, uslovima i kriterijumima za zaključivanje ugovora sa davaocima usluga u Republici Srpskoj u 2018. godini („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 102/17). Ugovorom se definišu vrsta, obim i kvalitet zdravstvenih usluga koje se pružaju osiguranim licima Fonda, plaćanje ugovorenih usluga, program zdravstvene zaštite, način obračunavanja usluga, način rješavanja spornih pitanja i druga međusobna prava i obaveze. Odlukom o načinu finansiranja sekundarnog i tercijarnog nivoa zdravstvene zaštite u Republici Srpskoj u 2018. godini („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 3/18) propisan je kombinovani način plaćanja (po modelu I, II, III i IV). Zdravstvene usluge su pružane i ino-osiguranicima u skladu sa međunarodnim sporazumima.

Na kraju godine vršeno je usaglašavanje pripadajućih sredstava i stanja obaveza sa zdravstvenim ustanovama po obračunima za period 01.01 - 31.12.2018. godine. Po konačnom obračunu sa zdravstvenim ustanovama iskazano je prekoračenje po Modelu 1 u vrijednosti od 3.342.247 KM. Upravni odbor Fonda je 30.01.2019. godine donio odluke o plaćanju opravdano prekoračenih zdravstvenih usluga po Modelu I (izvršenih usluga iznad ugovorenih) u iznosu od 1.602.910 KM, koje su utvrđene u skladu sa ugovorima o regulisanju međusobnih odnosa prilikom pružanja zdravstvenih usluga osiguranim licima u 2018. godini.

Refundacije plata za vrijeme privremene spriječenosti za rad usljed bolesti su iskazane u iznosu od 13.341.998 KM i evidentirane su na mjesečnom nivou na osnovu rješenja o odobrenim refundacijama sredstava. Navedena rješenja Fond donosi na osnovu dostavljenih zahtjeva, podnesenih od strane poslodavaca, za osiguranike Fonda koji su imali neprekidno trajanje privremene nesposobnosti za rad preko 30 dana, a najduže do 12 mjeseci. Poslodavac ostvaruje pravo na refundaciju plate na osnovu Pravilnika o ostvarivanju prava na naknadu plate za vrijeme privremene nesposobnosti za rad („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 63/08, 38/10, 61/11, 87/12, 100/14, 4/15, 8/16 i 112/18) i Uputstva o uslovima i postupku za odobravanje refundacije („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 55/17, 90/17 i 111/17). Da bi ostvario navedeno pravo, poslodavac mora da izmiri sve dospjele obaveze za doprinose za obavezno zdravstveno osiguranje. Zahtjev za refundaciju Fondu može se podnijeti u roku od tri godine od nastanka pravnog osnova povremenog potraživanja, kako je definisano članom 4. navedenog Uputstva.

Doznake pružaocima usluga zdravstvene zaštite - primarna zdravstvena zaštita su iskazane u iznosu od 178.981.839 KM, a odnose se na doznake za: usluge primarne zdravstvene zaštite koje su fakturisale zdravstvene ustanove na bazi ugovora (107.779.510 KM), lijekove na recept (67.102.381 KM), lijekove za specifična oboljenja (461 KM) i ostale usluge primarne zdravstvene zaštite (4.099.487 KM).

Usluga za „magistralni rad“ – rastvaranje sirupa u iznosu od 1,10 KM po jednoj usluzi koju Fondu fakturišu zdravstvene ustanove – apoteke, nije definisana aktima Fonda. Po navedenoj usluzi u 2018. godini evidentiran je iznos od 72.760 KM.

Preporučuje se direktoru Fonda da obezbijedi da se definiše visina usluge za „magistralni rad“ – rastvaranje sirupa, koju zdravstvene ustanove – apoteke fakturišu Fondu.

Doznake pružaocima usluga socijalne zaštite - sekundarna zdravstvena zaštita su iskazane u iznosu od 320.596.917 KM, a odnose se na doznake: konsultativno specijalističke zdravstvene zaštite (38.841.087 KM), bolničkog liječenja (174.529.982 KM), dijagnostičkih usluga (20.540.679 KM), usluga koje se posebno fakturišu (47.649.092 KM), usluga hemodijalize (35.195.917 KM) i usluga prevoza u bolnice (3.840.160 KM).

Na uslugama koje se posebno fakturišu evidentiran je iznos od 11.500.000 KM, a na osnovu Zaključka Vlade Republike Srpske od 29.11.2018. godine za finansiranje nesmetanog rada Javnih zdravstvenih ustanova Univerzitetski centar Republike Srpske (10.000.000 KM) i Bolnica Istočno Sarajevo (1.500.000 KM). Vlada je donijela zaključak na prijedlog Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske u kome je navedeno da su navedene zdravstvene ustanove uputile zahtjev Ministarstvu, kako bi im pomogli da prevaziđu probleme nelikvidnosti i kako bi održale kontinuitet u radu i pružanju zdravstvenih usluga. Na osnovu navedenog Zaključka Fond i ustanove zaključile su anekse o dodatnim sredstvima uz ugovore o regulisanju međusobnih odnosa prilikom pružanja bolničkih zdravstvenih usluga osiguranim licima, a ustanove su ispostavile fakture: Univerzitetski centar Republike Srpske (10.000.000 KM) - „dodatna sredstva za funkcionisanje bolnice“ i Bolnica Istočno Sarajevo (1.500.000 KM) - „sredstva za regulisanje međusobnih odnosa prilikom pružanja bolničkih zdravstvenih usluga osiguranim licima“. Potpisivanje aneksa za dodatnim sredstvima uz Ugovore o regulisanju međusobnih odnosa prilikom pružanja bolničkih zdravstvenih usluga osiguranim licima, nije u skladu sa Pravilnikom o principima, uslovima i kriterijumima za zaključivanje ugovora sa davaocima usluga u Republici Srpskoj i Odlukom o načinu finansiranja sekundarnog i tercijarnog nivoa zdravstvene zaštite u Republici Srpskoj u 2018. godini, jer navedenim aktima, nije definisan ovakav način finansiranja zdravstvene zaštite. Fond je navedene iznose planirao i evidentirao na doznakama za zdravstveno osiguranje – sekundarna zdravstvena zaštita, usluge koje se posebno fakturišu, a iste nemaju karakter doznaka na ime socijalne zaštite, kako je definisano članom 97. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Usluge hemodijalize (35.195.917 KM) se evidentiraju na osnovu faktura ispostavljenih u skladu sa ugovorima zaključenim sa dijaliznim centrima u Republici Srpskoj koji su organizovani po modelu Javno privatnog partnerstva sa kompanijama International Dialysis Centres BV (Međunarodni centar za dijalizu) Amsterdam – Holandija i Fresenius Medical Care Deutschland GmbH.

Doznake pružaocima usluga socijalne zaštite – tercijarna zdravstvena zaštita su iskazane u iznosu od 49.503.319 KM, a odnose se na doznake za: konsultativno-specijalističku zdravstvenu zaštitu (4.141.660 KM), bolničko liječenje (24.968.793 KM), dijagnostičke usluge (19.360.502 KM) i usluge koje se posebno fakturišu (1.032.364 KM).

Rashodi ugradnje proteza, ortopedskih i drugih pomagala su iskazane u iznosu od 7.853.225 KM, a odnose se na troškove ortopedskih, oftalmoloških, optičkih i drugih medicinskih sredstava, koje se u skladu sa Pravilnikom o pravu na medicinska sredstva dodjeljuju privremeno ili trajno osiguranim licima.

Doznake pružaocima usluga socijalne zaštite - u inostranstvu su iskazane u iznosu od 14.617.328 KM, a odnose se na troškove liječenja u inostranstvu (722.941 KM) i troškove ino osiguranja – konvencija (13.894.387 KM).

Troškovi liječenja u inostranstvu priznati su na osnovu Pravilnika o korišćenju zdravstvene zaštite izvan Republike Srpske. Računi za rashode pružanja zdravstvenih usluga u inostranstvu osiguranicima Fonda, koje su izvršene u 2018. godini, u najmanjem iznosu od 348.921 KM, nisu evidentirani u obračunskom periodu u kome su i nastali (npr. računi ispostavljeni od Instituta za zdravstvenu zaštitu majke i deteta Srbije „Dr Vukan Čupić“ iz Beograda, koji se odnose na Filijalu fonda u Doboju i to račun broj 3107/1 od 14.11.2018. godine u iznosu od 11.846-305 RSD, odnosno 195.819 KM, zaprimljen u navedenoj Filijali

27.11.2018. godine i račun broj 3281/1 od 30.11.2018. godine u iznosu od 6.189.425.190 RSD, odnosno 102.298 KM, protokolisan u Filijali Doboj 21.12.2018. godine), što nije u skladu sa članom 90. stav 2. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike. Navedeni rashodi su potcijenjeni u najmanjem iznosu od 348.921 KM, kao i obaveze prema zdravstvenim ustanovama u inostranstvu (Srbija i Crna Gora), a precijenjena razlika u finansiranju za isti iznos. Za navedeni iznos iskazan je manje i negativni Finansijski rezultat tekuće godine.

Preporučuje se direktoru Fonda da obezbijedi da se rashodi priznaju u periodu u kome je obaveza i nastala u skladu sa članom 90. stav 2. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Troškovi ino osiguranja – konvencija su odnose se na korišćenje zdravstvene zaštite osiguranih lica prilikom boravka u inostranstvu na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja, u državama sa kojima je Bosna i Hercegovina zaključila ili preuzela međunarodne ugovore o socijalnom osiguranju.

Rashodi po sudskim rješenjima su iskazani u iznosu od 1.146.891 KM, a odnose se na rashode po osnovu kamate (865.989 KM) i ostale rashode po sudskim rješenjima (280.902 KM). Po nalazu revizije rashodi po sudskim rješenjima su potcijenjeni za iznos od 480.728 KM (objašnjeno u tački 6.3.1.1. izvještaja).

Transferi između i unutar jedinica vlasti su iskazani u iznosu od 66.394 KM, a najznačajniji se odnose na transfere jedinicama lokalne samouprave (2.877 KM) po zapisnicima Poreske uprave Republike Srpske i transfere fondovima obaveznog socijalnog osiguranja (62.832 KM) za naknade direktora i članova komisije za dodjelu sredstava Fonda solidarnosti, kako je definisano članom 5. tačka (6) Zakona o Fondu solidarnosti za dijagnostiku i liječenje oboljenja, stanja i povreda djece u inostranstvu („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 100/17).

6.1.2.2. Izdaci

Izdaci su iskazani u iznosu od 142.900.574 KM, što je 18% niže u odnosu na rebalansom planirane. Čine ih: izdaci za nefinansijsku imovinu, izdaci za otplatu dugova i ostali izdaci.

Izdaci za nefinansijsku imovinu su iskazani u iznosu od 24.541.911 KM, što je za 29% niže u odnosu na rebalansom planirane. Odnose se na izdatke za: proizvedenu stalnu imovinu (457.000 KM), neproizvedenu stalnu imovinu (128.245 KM), strateške zalihe (23.945.253 KM) i zalihe materijala, robe i sitnog inventara (11.413 KM). Prema nalazu revizije izdaci za proizvedenu stalnu imovinu potcijenjeni su za iznos od 1.321.749 KM (objašnjeno u tačkama 6.1.2.1. i 6.3.1.1. izvještaja).

Izdaci za proizvedenu stalnu imovinu rebalansom su planirani u iznosu od 8.597.500 KM, a iskazani u iznosu od 457.000 KM. Na manje ostvarenje u odnosu na rebalans najviše je uticalo neostvarenje izdataka za proizvedenu stalnu imovinu – projekat Integrisani zdravstveni informacioni sistem (IZIS).

Izdaci za strateške zalihe iskazani su u iznosu od 23.945.253 KM, što je za 8% manje u odnosu na rebalansom planirane. Najznačajniji izdaci odnose se na nabavke strateških lijekova: insulina i skupih lijekova preko apoteka (20.937.738 KM) i vakcina (3.077.515 KM).

Izdaci za otplatu dugova su iskazani u iznosu od 108.136.595 KM, a odnose se na izdatke za otplatu glavnice primljenih zajmova u zemlji od banaka (8.748.858 KM) i na izdatke za otplatu primljenih zajmova u zemlji od entiteta - indirektno kreditno zaduženje (99.387.737 KM).

Ostali izdaci su iskazani u iznosu od 10.222.068 KM, a odnose se na ostale izdatke (2.821.485 KM) i izdatke iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti (7.400.583 KM). Prema

nalazu revizije, ostali izdaci u zemlji su precijenjeni za iznos od 1.755.238 KM (objašnjeno u tački 6.3.1.1. izvještaja).

Ostali izdaci se odnose na izdatke po osnovu avansa u zemlji i inostranstvu (270.899 KM) i ostale izdatke za izmirenje obaveza iz ranijeg perioda (2.550.586 KM).

Izdaci po osnovu avansa se odnose na izdatke po osnovu: avansa za liječenje osiguranih lica u zemlji koji se zatvaraju u sledećoj ili narednim godinama (168.604 KM), avansa datih zdravstvenim ustanovama u inostranstvu (69.154 KM) i ostalih imputiranih izdataka po osnovu zatvorenih avansa (33.141 KM).

Ostali izdaci za izmirenje obaveza iz ranijeg perioda rebalansom su planirani u iznosu od 25.387.500 KM, a iskazani su u iznosu od svega 2.550.586 KM. Odnose se na izdatke u zemlji za otplatu neizmirenih obaveza iz ranijih godina (687.767 KM) i na ostale izdatke u zemlji (1.862.819 KM).

Planom izmirenja prenesenih obaveza iz ranijeg perioda koji je sačinjen 14.11.2017. godine, planirano je da se u 2018. godini izmire prenesene obaveze u iznosu od 25.274.417 KM i to iz kreditnih sredstava u iznosu od 16.244.054 KM, a iz transfera Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite u iznosu od 9.030.363 KM (iznos godišnje tranše za izmirenje obaveza iz ranijeg perioda za izvršene usluge dijalize, utvrđen Sporazumom zaključenim između Vlade Republike Srpske, Fonda i Fresenius Medical Care i Internacional Dialysis Centres - ustanova koja pruža usluge dijaliznog tretmana).

Odlukom od 14.12.2017. godine Vlada Republike Srpske je dala saglasnost za kreditno zaduženje Fonda u iznosu od 133.000.000 KM. U navedenoj odluci definisano je da će se kreditna sredstva u iznosu od 16.000.000 KM, utrošiti za izmirenje obaveza iz ranijih godina, a izmjenom odluke od 26.04.2018. godine definisano je da će se za navedenu namjenu utrošiti kreditna sredstva u iznosu od oko 26.700.000 KM. U Informaciji o dugoročnom kreditnom zaduženju Fonda zaključno sa 31.12.2018. godine (iz januara 2019. godine), navedeno je da su u 2018. godini sredstva po osnovu navedenog kredita u iznosu od 26.639.655 KM utrošena za izmirenje obaveza iz ranijeg perioda. U toku 2018. godine, u skladu sa navedenim Sporazumom, realizovan je transfer Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite Fondu u iznosu od 9.030.363 KM i u istom iznosu od strane Fonda, izvršena uplata firmi Fresenius Medical Care i Internacional Dialysis Centres. Ukupno izmirene obaveze Fonda iz ranijeg perioda za čije izmirenje su obezbjeđena i utrošena namjenska sredstva u 2018. godini (iz kreditnih sredstava i transfera od entiteta) iznose 35.670.018 KM.

Navedena sredstva su u izvršenju budžeta iskazana u okviru budžetskih sredstava kako su i planirana (primitak od zajmova i transfer), a ista nisu evidentirana na ostalim izdacima za izmirenje obaveza iz ranijeg perioda (budžetom su planirana u iznosu od 25.387.500 KM) za račun kojih su namjenski, obezbjeđena i utrošena (pozivajući se na član 118. stav 5. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike gdje je definisano da se na ostalim izdacima za izmirenje obaveza iz ranijeg perioda, evidentiraju samo izdaci po osnovu izmirenja obaveza iz prethodnih godina koje nisu teretile rashode – osim obračunskih i izdaci koji nisu prethodno klasifikovani, što kod ovih transakcija nije bio slučaj), što je u najvećoj mjeri uticalo na ostvarenje pozitivne razlike u finansiranju u iznosu od 38.967.714 KM.

Ostali izdaci iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti (7.400.583 KM) se odnose na izdatke za isplaćene naknade koje se refundiraju od fondova obaveznog socijalnog osiguranja.

6.1.3. Razlika u finansiranju

Razlika u finansiranju je iskazana u iznosu od 38.967.714 KM, što predstavlja razliku između iskazanih budžetskih sredstava (794.921.261 KM) i budžetskih izdataka (755.953.547 KM). Po nalazu revizije ista je precijenjena za iznos od najmanje 348.921 KM. Ostvareni su: bruto budžetski suficit (razlika budžetskih prihoda i budžetskih rashoda) u iznosu od 32.706.733

KM (prema nalazu revizije isti je precijenjen za iznos od 782.410 KM – objašnjeno u tački 6.1.2.1. izvještaja); neto izdaci za nefinansijsku imovinu (čine ih neto primici od finansijske imovine, neto zaduživanje i ostali neto primici) u negativnom iznosu od 24.528.245 KM (prema nalazu revizije isti je iskazan u manjem iznosu za 1.321.749 KM - objašnjeno u tački 6.1.2.2. izvještaja); budžetski suficit (čini ga bruto budžetski suficit i neto izdaci za nefinansijsku imovinu) u iznosu od 8.178.488 KM (prema nalazu revizije isti je precijenjen za iznos 2.104.159 KM - objašnjeno u tačkama 6.1.2.1. i 6.1.2.2. ovog izvještaja) i neto finansiranje (zbir neto primitaka od finansijske imovine, neto zaduženja i ostalih neto primitaka) iskazano u iznosu od 30.789.226 KM (prema nalazu revizije isto je potcijenjeno za iznos od 1.755.238 KM - objašnjeno u tački 6.1.2.2. izvještaja).

Ostvarenu pozitivnu razliku u finansiranju u najmanjem iznosu od 35.650.018 KM, generišu namjenska sredstva pravilno iskazana na primicima od zajmova (26.639.655 KM) i transferima (9.030.363 KM), čiji utrošak nije evidentiran na budžetskim izdacima, shodno namjeni za koju su obezbjeđena, a u iznosu od 25.387.500 KM i planirana na izdacima za izmirenje obaveza iz ranijih godina. Objasnjeno u tački 6.1.2.2. ovog izvještaja.

6.2. Bilans uspjeha

U 2018. godini izvršena je korekcija finansijskog rezultata u iznosu od 641.340 KM, odnosno kolone prethodna godina na bilansnim pozicijama Bilansa uspjeha (objašnjeno u tački 6.3.2.2. ovog izvještaja).

6.2.1. Prihodi

Prihodi su u Bilansu uspjeha iskazani u iznosu od 661.744.417 KM a čine ih: budžetski prihodi u iznosu od 645.759.707 KM (poreski prihodi, neporeski prihodi i transferi između različitih jedinica vlasti) i prihodi obračunskog karaktera u iznosu od 15.984.710 KM. Po nalazu revizije prihodi su potcijenjeni za iznos od 237.708 KM (šira objašnjenja u tački 6.3.1.2. izvještaja). Budžetski prihodi obrazloženi su pod tačkom 6.1.1. izvještaja.

Prihode obračunskog karaktera čine najvećim dijelom: finansijski prihodi obračunskog karaktera (-401.334 KM), prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine (10.198.650 KM), dobici od prodaje imovine (13.666 KM), ostali prihodi (4.648.783 KM), prihodi obračunskog karaktera evidentirani po osnovu poreskih i drugih fiskalnih propisa (2.291.538 KM) i prihodi obračunskog karaktera po osnovu odnosa sa drugim jedinicama vlasti (-766.593 KM).

Finansijske prihode obračunskog karaktera najvećim dijelom čine: prihodi od kamata na zajmove date zdravstvenim ustanovama (-406.270 KM) i prihodi po osnovu obračunatih pozitivnih kursnih razlika (5.114 KM). Prihodi od kamata na zajmove date zdravstvenim ustanovama iskazani su sa negativnim predznakom jer su u 2018. godini osim naplaćenih potraživanja za kamate obračunate u 2018. godini, u značajnom iznosu naplaćena i potraživanja za kamate na date zajmove iz ranijeg perioda, tako da je nakon sistemskih knjiženja (prenos sa obračunskih na tekuće prihode za iznos naplaćenih potraživanja) iskazan saldo sa negativnim predznakom koji predstavlja razliku između iznosa naplaćenih potraživanja i iznosa obračunskih prihoda od kamata na zajmove date zdravstvenim ustanovama).

Prihode od usklađivanja vrijednosti imovine čine: ostali prihodi po osnovu usklađivanja vrijednosti finansijske imovine po Izvještaju Poreske uprave Republike Srpske (9.345.786 KM) i prihodi po osnovu usklađivanja vrijednosti kratkoročnih potraživanja (852.864 KM).

Ostale prihode obračunskog karaktera najvećim dijelom čine potraživanja po osnovu ino-osiguranja.

Prihode obračunskog karaktera evidentirane po osnovu poreskih i drugih fiskalnih propisa čine prihodi po osnovu izmirenja obaveza za doprinose putem obveznica (178.739 KM) i prihodi na osnovu Izvještaja Poreske uprave Republike Srpske (2.112.799 KM).

Prihodi obračunskog karaktera po osnovu odnosa sa drugim jedinicama vlasti iskazani su kao dugovni saldo prihoda obračunskog karaktera. Odnose se na: prihode obračunskog karaktera po osnovu odnosa sa Fondom za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske iskazane kao dugovni saldo 768.765 KM i prihode obračunskog karaktera po osnovu odnosa sa jedinicama lokalne samouprave 2.082 KM. Transakcije po osnovu prodaje i izvršenih usluga evidentiraju se na obračunskom osnovu u momentu nastanka potraživanja, a prilikom naplate tih potraživanja, sistemskim knjiženjima u glavnoj knjizi umanjuju se prihodi obračunskog karaktera u korist iskazivanja odgovarajuće vrste prihoda od prodaje. Zbog takvog načina evidentiranja i zbog toga što se salda prihoda ne prenose u narednu godinu, prihodi obračunskog karaktera su iskazani sa dugovnim saldonom, koji je nastao na osnovu razlike između više naplaćenih prihoda (iz prethodnih godina) od Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske (40.317.039 KM) od iznosa priznatih prihoda obračunskog karaktera u 2018. godini (39.548.275 KM).

6.2.2. Rashodi

Rashodi su u Bilansu uspjeha iskazani u iznosu od 672.753.407 KM, a čine ih: budžetski rashodi u iznosu od 613.052.971 KM i rashodi obračunskog karaktera u iznosu od 59.700.436 KM. Po nalazu revizije isti su potcijenjeni za iznos od 742.410 KM (što je objašnjeno u tački 6.1.2.1. izvještaja). Budžetski rashodi su obrazloženi pod tačkom 6.1.2. izvještaja.

Iskazane rashode obračunskog karaktera čine rashodi po osnovu: nabavne vrijednosti realizovanih strateških zaliha (22.161.994 KM), obračunate amortizacije (930.021 KM), finansijskih rashoda obračunskog karaktera po osnovu obračunatih negativnih kursnih razlika (5.800 KM), usklađivanja vrijednosti imovine u iznosu od 36.524.054 KM (uglavnom potraživanja i akcija) i ostalih rashoda obračunskog karaktera (42.562 KM).

6.2.3. Finansijski rezultat

U Bilansu uspjeha za 2018. godinu iskazan je negativan finansijski rezultat u iznosu od 11.008.990 KM, kao razlika iskazanih prihoda (661.744.417 KM) i rashoda (672.753.407 KM).

Po nalazu revizije negativan finansijski rezultat tekuće godine manje je iskazan za najmanji iznos od 544.702 KM zbog pogrešnog:

- planiranja i evidentiranja usluge za kontrolu kvaliteta implementacije i realizacije Integrisanog zdravstvenog informacionog sistema Republike Srpske na rashodima za stručne usluge u iznosu od 47.239 KM. Objašnjeno u tački 6.1.2.1. izvještaja,
- evidentiranja podataka iz Izvještaja iz jedinstvene evidencije o prijavljenim i uplaćenim porezima za period 01.01 - 31.12.2018. godine u najmanjem iznosu od 237.708 KM za konverzije potraživanja za doprinose u akcije. Šira objašnjenja u tački 6.3.1.2 izvještaja,
- planiranja i evidentiranja rashoda sudskih troškova na izdacima za izmirenje obaveza iz ranijeg perioda u iznosu od 480.728 KM. Objašnjeno u tački 6.3.1.1. izvještaja i
- neevidentiranja računa (u obračunskom periodu u kome su i nastali) ispostavljenih od strane zdravstvenih ustanova iz inostranstva u najmanjem iznosu od 348.921 KM, za izvršene zdravstvene usluge osiguranicima Fonda u 2018. godini. Objašnjeno u tački 6.1.2.1. izvještaja.

6.3. Bilans stanja

U 2018. godini izvršena je korekcija finansijskog rezultata u iznosu od 641.340 KM, odnosno kolone prethodna godina na bilansnim pozicijama Bilansa stanja. Objašnjeno u tački 6.3.2.2. izvještaja.

6.3.1. Aktiva

Poslovna aktiva Fonda na dan 31.12.2018. godine iskazana je u neto iznosu od 293.603.257 KM, a čine je tekuća imovina u iznosu od 124.042.722 KM i stalna imovina u iznosu od 169.560.535 KM. Prema nalazu revizije poslovna aktiva je precijenjena za iznos od 195.781 KM, što je objašnjeno u tačkama 6.3.1.1. i 6.3.1.2. izvještaja.

6.3.1.1. Tekuća imovina

Tekuća imovina se odnosi na kratkoročnu finansijsku imovinu i razgraničenja i nefinansijsku imovinu u tekućim sredstvima.

Kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja iskazana su u neto iznosu od 121.095.993 KM (bruto vrijednosti 303.547.241 KM i ispravke vrijednosti 182.451.248 KM), a čine je: gotovina i gotovinski ekvivalenti, kratkoročni plasmani, kratkoročna potraživanja, kratkoročna razgraničenja i kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti. Po nalazu revizije ista je potcijenjena za iznos od 43.616.016 KM (potcijenjena za iznos od 45.371.254 KM zbog pogrešne klasifikacije potraživanja iz Izvještaja iz jedinstvene evidencije o prijavljenim i uplaćenim porezima, a precijenjena za iznos od 1.755.238 KM zbog pogrešnog evidentirana potraživanja po osnovu presude Okružnog suda u Banjaluci vezane za Ugovor o prodaji poslovnog prostora u Trebinju. Šira objašnjenja u nastavku teksta ove tačke.

Gotovina i gotovinski ekvivalenti iskazani su u iznosu od 9.323.780 KM, a odnose se na novčana sredstva u blagajni (403 KM) i na računima banaka (9.323.377 KM).

Kratkoročni plasmani su iskazani u iznosu od 9.953.430 KM, a odnose se na dugoročne zajmove date zdravstvenim ustanovama (8.605.336 KM) i radnicima (29.044 KM) koji dospijevaju na naplatu u 2019. godini i dio nenaplaćenih kratkoročnih plasmana na dan 31.12.2018. godine (2.150.014 KM). Korekcija dugoročnih plasmana koji dospijevaju do godinu dana iznosi 830.964 KM.

Kratkoročna potraživanja su iskazana u bruto iznosu od 276.607.190 KM, ispravke vrijednosti 181.573.309 KM i neto vrijednosti 95.033.881 KM. Neto vrijednost potraživanja odnosi se najvećim dijelom na potraživanja: po osnovu prodaje i izvršenih usluga (1.587 KM), za kamate i druge finansijske prihode (50.659 KM), od zaposlenih (13.418 KM), za nenaplaćene poreze, doprinose i neporeske prihode (33.913.782 KM) i ostala kratkoročna potraživanja (61.053.913 KM).

Potraživanja za poreze, doprinose i neporeske prihode za koje je produžen rok plaćanja, a dospijevaju na naplatu do godinu dana nisu pravilno iskazana, a ista prema nalazu revizije iznose 45.371.254 KM. Na osnovu Izvještaja iz jedinstvene evidencije o prijavljenim i uplaćenim porezima za period 01.01 - 31.12.2018. godine Fond je pogrešno evidentirao navedeni iznos na potraživanjima za doprinose za zdravstveno osiguranje za koje je produžen rok plaćanja umjesto na potraživanjima za doprinose za zdravstveno osiguranje za koje je produžen rok plaćanja, a dospijevaju na naplatu u roku do godinu dana, što nije u skladu sa članom 68. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike. Fond je u 2019. godini izvršio ispravku početnog stanja te za isto nije data preporuka.

Ostala kratkoročna potraživanja iskazana su u iznosu od 67.987.767 KM bruto vrijednosti, ispravke vrijednosti 6.933.854 KM i neto vrijednosti 61.053.913 KM. Čine ih najvećim dijelom: potraživanja po osnovu ino osiguranja - konvencije (59.238.439 KM), potraživanja evidentirana u iznosu od 1.755.238 KM po osnovu presude Okružnog suda u Banjaluci vezane za Ugovor o prodaji poslovnog prostora u Trebinju, potraživanja po zapisnicima od Poreske uprave Republike Srpske (1.246 KM) i potraživanja po osnovu doprinosa za zdravstveno osiguranje od pravnih lica kod kojih je pokrenut stečajni postupak (54.659 KM). Sporna ostala kratkoročna potraživanja u zemlji iskazana su u iznosu od 1.123.476 KM

(najvećim dijelom se odnose na potraživanja po osnovu doprinosa za zdravstveno osiguranje pravnih lica kod kojih je pokrenut stečaj od 1.095.675 KM), a sporna ostala kratkoročna potraživanja u inostranstvu iskazana su u iznosu od 5.814.710 KM i odnose se na potraživanja po osnovu ino osiguranja – konvencije, koja nisu naplaćena u roku od 12 mjeseci.

Nakon donošenja Presude drugostepenog suda (Okružni sud Banja Luka) kojom je potvrđeno da je Ugovor o prodaji nekretnina (odnosi se na kupovinu poslovnog prostora za filijalu Fonda u Trebinju – šire objašnjeno u tački 6.6. ovog izvještaja) pravno valjan, Osnovni sud u Banjaluci je donio Rješenje o izvršenju. Postupajući po navedenom rješenju 31.12.2018. godine, „Nova banka“ A.D. Banja Luka je izvršila naplatu sa računa Fonda u ukupnom iznosu od 1.755.238 KM (odnosi se na: glavni dug 1.274.510 KM, zatezne kamate 433.229 KM i troškove parničnog i izvršnog postupka od 47.499 KM). Prema stavu Upravnog odbora Fonda usaglašenog na sjednici održanoj 27.02.2019. godine (navedeno je da se u ovom slučaju radi o potraživanjima Fonda prema fizičkom licu koje je taj iznos neosnovano naplatilo, zbog čega je Fond i pokrenuo sudski spor za poništenje Ugovora o prodaji nekretnine koji je u toku), Fond je iznos od ukupno 1.755.238 KM, evidentirao na ostalim kratkoročnim potraživanjima i na ostalim izdacima. Obzirom da navedena transakcija ne ispunjava uslove za priznavanje potraživanja definisane u članu 71. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike, ista su precijenjena za iznos od 1.755.238 KM, kao i ostali izdaci za isti iznos. Zbog navedenog potcijenjene su pozicije: zgrade i objekti u pripremi i izdaci za izgradnju i pribavljanje zgrada i objekata u iznosima od 1.274.510 KM i rashodi sudskih sporova za 480.728 KM, a negativni finansijski rezultat tekuće godine iskazan je u manjem iznosu za 480.728 KM.

Potraživanja po osnovu ino osiguranja – konvencije iskazana su u iznosu 59.238.439 KM. U okviru navedenih potraživanja evidentirana je procjena potraživanja ino osiguranja (paušalni troškovi) za 2018. godinu (22.950.193 KM), stvarni troškovi za 2018. godinu (5.485.577 KM) na osnovu izvršenih i priznatih usluga zdravstvenim ustanovama i potraživanja iz ranijeg perioda po ino konvencijama (30.802.669 KM).

Nefinansijska imovina u tekućim sredstvima odnosi se na vrijednost strateških zaliha Fonda koje su na dan 31.12.2018. godine iskazane u iznosu od 2.946.729 KM, a odnose se na: insuline, vakcine, lijekove za specifična oboljenja, antituberkolitike i pejsmejkere. Fond vrši evidentiranje nabavki strateških zaliha lijekova na osnovu ulaznih faktura dobavljača sa kojima ima zaključene ugovore o nabavci, dok izdavanje narudžbi, prijem i skladištenje lijekova vrše apotekarske ustanove, na osnovu odredbi iz ugovora o nabavci.

Uputstvom o procedurama praćenja realizacije zaključenih ugovora definisane su procedure praćenja svih zaključenih okvirnih sporazuma/ugovora između Fonda i dobavljača, odnosno način praćenja isporuke lijekova, sanitetskog i drugog materijala, kao i drugih elemenata bitnih za efikasno praćenje realizacije ugovora zaključenih na osnovu provedenih centralizovanih nabavki za zdravstvene ustanove. Sektor za ugovaranje zdravstvenih usluga i javne nabavke je dostavio tabele dobavljačima koji na mjesečnom nivou dostavljaju svoje izvještaje, koji se objedinjuju i unose u ovoj organizacionoj jedinici, nakon čega se dostavljaju u Sektor za finansije. U Sektoru za finansije nisu vršene aktivnosti vezane za praćenje realizacije navedenih ugovora tako da je u prethodnoj reviziji data preporuka da se prati realizacija ugovora zaključenih na osnovu provedenih centralizovanih nabavki za zdravstvene ustanove tj. da se prate isporuke lijekova, sanitetskog i drugog materijala za svaku zdravstvenu ustanovu posebno u skladu sa Uputstvom o procedurama praćenja realizacije zaključenih ugovora u funkciji racionalnijeg trošenja strateških zaliha i stvaranja optimalnog nivoa zaliha. Navedena preporuka je djelimično provedena, jer iako je Fond, u cilju sistemskog rješavanja navedenog problema, preduzeo aktivnosti na izradi softverske podrške (u informacionom sistemu na modulu nacionalni projekti otvoren je projekat 37 –

strateški materijali u okviru kojeg će se unositi ugovori za strateški materijal te će se pratiti njihova realizacija), iste još uvijek nisu dovedene do kraja, tako da i u 2018. godini, aktivnosti vezane za praćenje realizacije zaključenih ugovora za nabavku strateškog materijala, nisu vršene u skladu sa Uputstvom o procedurama praćenja realizacije zaključenih ugovora u funkciji racionalnijeg trošenja strateških zaliha i stvaranja optimalnog nivoa zaliha.

6.3.1.2. Stalna imovina

Stalna imovina iskazana je u iznosu od 212.780.615 KM bruto vrijednosti, 43.220.080 KM ispravke vrijednosti i neto vrijednosti 169.560.535 KM. Odnosi se na dugoročnu finansijsku imovinu i razgraničenja i nefinansijsku imovinu u stalnim sredstvima. Po nalazu revizije ista je precijenjena za iznos od 43.811.797 KM (potcijenjena za iznose od: 237.708 KM zbog neevidentiranja akcija i učešća u kapitalu, 1.274.510 KM zbog pogrešnih evidentiranja po presudi Okružnog suda u Banjaluci vezane za Ugovor o prodaji poslovnog prostora u Trebinju i 47.239 KM zbog pogrešnog evidentiranja usluge za kontrolu kvaliteta implementacije i realizacije Integrisanog zdravstvenog informacionog sistema Republike Srpske, a precijenjena za iznos od 45.371.254 KM zbog pogrešnog evidentiranja potraživanja iz Izvještaja iz jedinstvene evidencije o prijavljenim i uplaćenim porezima). Šira objašnjenja u tačkama 6.1.2.1. i 6.3.1.1. izvještaja i u nastavku teksta ove tačke.

Dugoročna finansijska imovina i razgraničenja iskazana su u iznosu od 168.181.101 KM bruto vrijednosti, 18.823.282 KM ispravke vrijednosti i 149.357.819 KM neto vrijednosti. Odnosi se na dugoročne plasmane i dugoročna potraživanja.

Dugoročni plasmani su iskazani u iznosu od 77.981.980 KM, a čine ih akcije i učešća u kapitalu neto vrijednosti od 1.085.883 KM (bruto vrijednost 19.909.166 KM i ispravka vrijednosti 18.823.282 KM) i dugoročni zajmovi dati zdravstvenim ustanovama (76.896.097 KM). Isti su potcijenjeni za iznos od 237.708 KM zbog neevidentiranja akcija i učešća u kapitalu.

Akcije i učešća u kapitalu iskazani su na osnovu konverzije potraživanja za doprinose u akcije, po odlukama Vlade Republike Srpske o prihvatanju finansijskog restrukturiranja određenog broja akcionarskih društava. U 2018. godini Fond je smanjio broj i vrijednost akcija i učešća u kapitalu PD "Semberija" Bijeljina na 552.793 akcije, a na osnovu Izvoda o stanju na računu na dan 31.12.2018. godine iz Centralnog registra hartija od vrijednosti. Takođe, Fond je vršio procjenu fer vrijednosti akcija na dan 31.12.2018. godine u kojoj je utvrđeno smanjenje nominalne vrijednosti akcija u iznosu od 516.122 KM, koje je evidentirano kao rashod od usklađivanja vrijednosti finansijske imovine, a u skladu sa članom 78. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike. Rješenjem Okružnog privrednog suda Doboj iz 2016. godine izvršena je konverzija potraživanja Fonda u uloge od stečajnog dužnika „Zrak“ a.d Teslić u iznosu priznatog potraživanja od 1.408.652 KM. Reorganizacijom stečajnog dužnika osnovan je novi privredni subjekt pod nazivom „ZRAK-DKS“ d.o.o. Teslić koji je registrovan rješenjem Okružnog privrednog suda Doboj u 2016. godini. Navedenim rješenjima Fond je upisan sa učešćem u kapitalu u iznosu od 237.708 KM odnosno 12,23%. Rješenjem i ispravkom rješenja Okružnog privrednog suda Doboj iz 2017. godine zaključen je stečajni postupak nad „Zrak“ a.d. Teslić i u rješenjima je navedeno da se ista dostave Odjeljenju registra suda radi brisanja stečajnog dužnika kao subjekta upisa iz sudskog registra.

U Izvještaju iz jedinstvene evidencije o prijavljenim i uplaćenim porezima za period 01.01 - 31.12.2018. godine, Prilog 1 – Struktura drugih načina namirenja, iskazano je restrukturiranje duga u akcije poreskog obveznika "Zrak" a.d. Teslić u iznosu od 1.429.442 KM (po rješenju suda 1.408.652 KM). Službenom zabilješkom Poreske uprave, Područni centar Doboj iz 2018. godine konstatovano je da je "izvršeno isknjižavanje obaveze na kartici obveznika" u iznosu od 1.429.442 KM. Fond je navedeni iznos evidentirao smanjenjima potraživanja za nenaplaćene poreze, doprinose i neporeske prihode i prihoda obračunskog karaktera

evidentiranih po osnovu poreskih i drugih fiskalnih propisa. Evidentiranje na prihodima nije u skladu sa Uputstvom o primjeni međunarodnog standarda za javni sektor 23: Prihodi od transakcija koje nisu transakcije razmjene (porezi i prenosi) ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 109/16), jer se na drugi način namirena potraživanja evidentiraju kao imovina pribavljena u zamjenu za izmirene poreske obaveze.

Fond u svojim poslovnim knjigama nije evidentirao učešće u kapitalu u iznosu od 237.708 KM, pa su za navedeni iznos potcijenjeni: akcije i učešća u kapitalu, prihodi obračunskog karaktera evidentirani po osnovu poreskih i drugih fiskalnih propisa. Negativan finansijski rezultat tekuće godine iskazan je više za navedeni iznos.

Dugoročne zajmove čine: zajmovi dati zdravstvenim ustanovama (76.643.336 KM) i stambeni zajmovi dati radnicima Fonda u ranijem periodu (252.761 KM). Zajmove date zdravstvenim ustanovama čine zajmovi: po zaključenim sporazumima (23.563.806 KM), po osnovu indirektnog kreditnog zaduživanja Fonda (4.642.277 KM) i dati zajmovi po osnovu indirektnog zaduživanja Fonda od 48.437.253 KM (zajmovi dati zdravstvenim ustanovama pod istim uslovima pod kojim je u ranijem periodu Vlada Republike Srpske odobrila zajam Fondu, a koji je iz sredstava sindiciranog dugoročnog kredita uzetog u 2018. godini u cijelosti izmiren - sa zdravstvenim ustanovama su zaključeni Aneks I Ugovora o prenosu kreditnih sredstava po osnovu supsidijarnog sporazuma o prenosu i realizaciji kredita i Aneks II Ugovora o zajmu kojim su regulisani međusobni odnosi vezani za povrat dijela pozajmljenih sredstava).

Dugoročna potraživanja (71.375.839 KM) odnose se na potraživanja za doprinose za zdravstveno osiguranje za koje je produžen rok plaćanja i ista su precijenjena za iznos od 45.371.254 KM, a potcijenjena su potraživanja za doprinose za zdravstveno osiguranje za koje je produžen rok plaćanja, a dospijevaju na naplatu u roku do godinu dana, što je objašnjeno u tački 6.3.1.1. izvještaja.

Nefinansijska imovina u stalnim sredstvima iskazana je u bruto vrijednosti 44.599.514 KM, ispravke vrijednosti 24.396.798 KM i neto vrijednosti 20.202.716 KM, a čine je: proizvedena stalna imovina (17.290.718 KM), neproizvedena stalna imovina (2.272.281 KM) i nefinansijska imovina u stalnim sredstvima u pripremi (639.717 KM). Prema nalazu revizije nefinansijska imovina u stalnim sredstvima u pripremi potcijenjena je za iznos od 1.321.749 KM (objašnjeno u tačkama 6.1.2.1. i 6.3.1.1. izvještaja).

U Izvještaju iz jedinstvene evidencije o prijavljenim i uplaćenim porezima za period 01.01 - 31.12.2018. godine, Prilog 1 – Struktura drugih načina namirenja, evidentirana je naplata prenosom imovine na Republiku Srpsku u iznosu od 38.506 KM. Evidentiranje na prihodima je izvršeno na način objašnjen kod dugoročnih plasmana, što nije u skladu sa Uputstvom o primjeni međunarodnog standarda za javni sektor 23: Prihodi od transakcija koje nisu transakcije razmjene (porezi i prenosi), jer se na drugi način namirena potraživanja, evidentiraju kao imovina pribavljena u zamjenu za izmirene poreske obaveze. Fond nema evidenciju o navedenoj imovini.

Proizvedena stalna imovina iskazana je u iznosu od 17.290.718 KM. Na dan 31.12.2018. godine u Fondu je evidentirano 58 imovinskih jedinica, od čega 39 sa upisanim pravom svojine u zemljišne knjige i katastar nekretnina i 19 imovinskih jedinica gdje Fond nije upisan u javnim evidencijama, ali su u posjedu. Zgrade i objekti Fonda iskazani su u bruto vrijednosti 31.676.362 KM, ispravke vrijednosti 1.909.579 KM i neto vrijednosti 15.766.783 KM, a zemljište u vrijednosti od 2.088.986 KM. Fond je preduzeo aktivnosti na osnovu dokumentacije koju posjeduje kako bi se izvršila uknjižba imovinskih jedinica koje do sada nisu upisane, a sve u skladu sa odredbama Zakona o stvarnim pravima ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 124/08, 58/09, 95/11, 60/15 i 18/16) i Zakona o premjeru i katastru Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske”, br. 6/12, 110/16 i 22/18). Takođe, za

pojedine imovinske jedinice vrši se prikupljanje dokumentacije odnosno ugovora kako bi se mogle podnijeti tužbe za utvrđivanje prava vlasništva na nepokretnostima.

Nefinansijska imovina u stalnim sredstvima u pripremi iskazana je u iznosu od 639.717 KM. Odnosi se na: opremu (6.576 KM) i započeta ulaganja u izgradnju poslovnog objekta (633.141 KM) u Istočnom Sarajevu u 2003. godini koja su obustavljena. Obzirom da je 07.12.2016. godine Fond sa Vladom Republike Srpske zaključio Ugovor o ustupanju na korištenje kancelarijskog prostora u poslovnom objektu Vlade Republike Srpske u Istočnom Sarajevu, Fond nema interes za nastavak gradnje navedenog poslovnog objekta i u skladu s tim Upravni odbor je donio odluku u 2018. godini da se isti proda, kao i oprema. Po nalazu revizije ista je potcijenjena za iznos od 1.321.749 KM. Šira objašnjenja u tačkama 6.1.2.1. i 6.3.1.1.

Preporučuje se direktoru Fonda da obezbijedi da se prije evidentiranja poslovnih događaja iz Izvještaja iz jedinstvene evidencije o prijavljenim i uplaćenim porezima izvrše: potpuna usaglašavanja sa Poreskom upravom Republike Srpske, analize namirenja naplate duga restrukturiranjem duga u akcije i prenosom imovine na Republiku Srpsku i evidentiranja shodno Uputstvu o primjeni MRS JS 23 – Prihodi od transakcija koje nisu transakcije razmjene (porezi i prenosi).

6.3.2. Pasiva

Poslovna pasiva Fonda na dan 31.12.2018. godine iskazana je u neto iznosu od 293.603.257 KM, a čine je obaveze i razgraničenja u iznosu od 407.504.763 KM i vlastiti izvori sa negativnim predznakom u iznosu od 113.901.508 KM. Prema nalazu revizije poslovna pasiva je precijenjena za iznos od 195.781 KM (objašnjeno u tački 6.2.3. izvještaja).

6.3.2.1. Obaveze

Obaveze Fonda na dan 31.12.2018. godine iskazane su u iznosu od 407.504.763 KM, a čine ih: kratkoročne obaveze i razgraničenja i dugoročne obaveze i razgraničenja. Niže su za 5% u odnosu na prethodnu godinu. Po nalazu revizije potcijenjene su za iznos od 348.921 KM, kako je navedeno u tački 6.1.2.1. izvještaja.

Kratkoročne obaveze i razgraničenja iskazane su u iznosu od 193.792.219 KM, a čine ih: kratkoročne finansijske obaveze, obaveze za lična primanja, obaveze iz poslovanja, obaveze za doznake na ime socijalne zaštite koje isplaćuju institucije obaveznog socijalnog osiguranja, ostale kratkoročne obaveze i kratkoročne obaveze i razgraničenja iz transakcija između ili unutar jedinica vlasti.

Kratkoročne finansijske obaveze (16.681.227 KM) čine obaveze po dugoročnim zajmovima od banaka koji dospijevaju na naplatu do godinu dana.

Obaveze iz poslovanja čine obaveze iz poslovanja u zemlji (9.921.188 KM) i obaveze iz poslovanja u inostranstvu (4.286 KM). Obaveze iz poslovanja u zemlji najvećim dijelom se odnose na dio obaveza koji dospjeva u 2019. godini po osnovu Sporazuma o načinu plaćanja duga prema International dialysis centers i Fresenius medical care za pružene usluge dijalize u iznosu od 9.030.364 KM, obaveze prema dobavljačima u zemlji za nabavku roba i usluga od 472.052 KM i obaveze po osnovu sudskih rješenja od 405.654 KM.

Obaveze za doznake na ime socijalne zaštite koje isplaćuju institucije obaveznog socijalnog osiguranja su iskazane u iznosu od 117.251.944 KM, a čine ih: obaveze za zdravstvene ustanove (59.458.450 KM), obaveze za ino osiguranje (43.338.983 KM), obaveze za projekte-lijekove (5.844.008 KM), obaveze po osnovu refundacija plata za vrijeme privremene spriječenosti za rad usljed bolesti (8.576.268 KM) i obaveze za pojedinačne refundacije lijekova (34.236 KM).

Obaveze za zdravstvene ustanove odnose se na obaveze prema: zdravstvenim ustanovama - ugovaračima (10.238.695 KM), apotekama (20.797.482 KM), ortopediji (2.075.494 KM), Fresenius Medical Care Deutschland GmbH za dijalizu (2.536.899 KM), konsultativno-specijalističkoj zaštiti (308.364 KM), stranim zdravstvenim ustanovama - Srbija i Crna Gora (20.137.037 KM) i vanjskim zdravstvenim ustanovama Federacije Bosne i Hercegovine i ostale (3.364.479 KM). Po nalazu revizije, obaveze prema stranim zdravstvenim ustanovama - Srbija i Crna Gora potcijenjene su za 348.921 KM (objašnjeno u tački 6.1.2.1. izvještaja).

Obaveze za ino osiguranje su iskazane u iznosu od 43.338.984 KM. Ove obaveze/potraživanja su predmet usaglašavanja sa zemljama potpisnicama sporazuma. Usaglašavanje obaveza/potraživanja vrši se putem pregovora, najčešće jednom godišnje, a predmet pregovora su prethodne godine. Na ovim pregovorima učesnice sporazuma usaglašavaju broj paušalnih mjeseci i iznos paušalne naknade.

Obaveze za projekte odnose se na obaveze prema dobavljačima za lijekove za nabavku inzulina, traka i lanceta, vakcina i drugo, a navedene obaveze se plaćaju prema rokovima dospjeća.

Obaveze za refundaciju za naknadu plata drugih korisnika odnose se na obaveze po osnovu refundacija plata za vrijeme privremene spriječenosti za rad usljed bolesti.

Obaveze za pojedinačne refundacije odnose se na obaveze po osnovu refundacija lijekova osiguranicima Fonda.

Kratkoročne obaveze i razgraničenja iz transakcija između ili unutar jedinica vlasti (48.627.614 KM) se odnose na obaveze po zajmovima primljenim od entiteta koji dospijevaju na naplatu do godinu dana (14.500.000 KM), obaveze prema drugim jedinicama vlasti za poreze, doprinose i neporeske prihode po zapisnicima Poreske uprave (2.484.177 KM), obaveze prema drugim jedinicama vlasti po osnovu refundacija za naknadu plata (29.230.037 KM) i ostale kratkoročne obaveze iz transakcija sa entitetom (2.413.400 KM).

Obaveze po zajmovima primljenim od entiteta koji dospijevaju na naplatu do godinu dana, odnose se na dio duga po ranije uzetom zajmu od Vlade Republike Srpske u iznosu od 80.000.000 KM. Fond je 19.02.2019. godine zaključio sa Vladom Republike Srpske Aneks II ugovora kojim je prolongiran rok dospjeća do 31.12.2019. godine.

Obaveze prema drugim jedinicama vlasti po osnovu refundacija za naknadu plata odnose se na obaveze za refundaciju naknade plate prema budžetskim korisnicima: Budžetu Republike (724.996 KM), entitetu (26.018.120 KM), jedinicama lokalne samouprave (2.210.132 KM) i fondovima (176.789 KM).

Ostale kratkoročne obaveze iz transakcija sa entitetom odnose se na obaveze nakon sprovedenih multilateralnih kompenzacija po osnovu više kompenzovanih doprinosa.

Dugoročne obaveze i razgraničenja iskazane su u iznosu od 213.712.544 KM, a čine ih: dugoročne finansijske obaveze po zajmovima, dugoročno razgraničeni prihodi, ostale dugoročne obaveze i dugoročne obaveze i razgraničenja iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti.

Dugoročne finansijske obaveze po zajmovima iskazane su u iznosu od 155.476.728 KM, a odnose se na obaveze po kreditima kod: Komercijalne banke a.d. Banja Luka (8.042.132 KM), Nove banke a.d. Banja Luka (18.074.091 KM), NLB Banke a.d. Banja Luka (14.946.460 KM) i „UniCredit Banka“ a.d. Banja Luka (114.414.045 KM). Dugoročne obaveze koje dospijevaju u 2019. godini iznose 16.681.227 KM (evidentirano na kratkoročnim obavezama).

Vlada Republike Srpske 14.12.2017. godine dala je saglasnost na direktno zaduženje Fonda u iznosu od 133.000.000 KM, za sljedeće namjene: refinansiranje postojećih indirektnih kreditnih zaduženja (85.000.000 KM), uvođenje integrisanog informacionog sistema (12.000.000 KM), izmirenje obaveza iz ranijeg perioda (26.700.000 KM) i finansiranje zakonom utvrđenih prava (9.300.000 KM). Fond je dana 15.05.2018. godine, potpisao

Ugovor o sindiciranom dugoročnom kreditu u iznosu od 133.000.000 KM („UniCredit Banka“ a.d. Banja Luka 28.000.000 KM, „UniCredit Banka“ d.d. Mostar 90.000.000 KM i Nova banka a.d. Banja Luka 15.000.000 KM). Aneksom I Ugovora utvrđeno je da Fond kredit može koristiti najkasnije do 30.05.2019. godine. U skladu sa tim, Fond je do 31.12.2018. godine, povukao kredit u iznosu od 121.000.000 KM, dok je ostatak od 12.000.000 KM povučen u februaru 2019. godine.

Ugovor o kreditnom zaduženju zaključen je pod sljedećim uslovima: rok dospjeća je 10 godina sa uključenih 12 mjeseci grejs perioda, promjenljiva nominalna kamatna stopa koja uključuje šestomjesečni EURIBOR i maržu iznosi 3,92%, efektivna kamatna stopa 4,07%, a jednokratna provizija za obradu kredita iznosi 100.000 KM (0,07519% na ukupan iznos kredita). Revizijom je utvrđeno da su povučena kreditna sredstva utrošena za definisane namjene.

Dugoročno razgraničeni prihodi (18.756 KM) odnose se kamate na stambene kredite date radnicima u ranijim godinama.

Ostale dugoročne obaveze iskazane su u iznosu od 58.217.060 KM, a odnose se na obaveze po osnovu Sporazuma o načinu plaćanja duga od 12.09.2017. godine koji je potpisan između Fonda i Vlade Republike Srpske s jedne strane i Fresenius Medical Care Deutschland GmbH (zdravstvena ustanova „Fresenius Medical Care Centar za dijalizu“ Šamac i „International Dialysis Centers BV“ Banja Luka) s druge strane (detaljnije objašnjeno pod tačkom 6.1.1. transferi).

Do isteka roka za izradu i dostavljanje godišnjih finansijskih izvještaja plaćene su obaveze u iznosu od 35.666.411 KM. Neizmirene kratkoročne obaveze na dan 28.02.2018. godine iznose 158.125.807 KM (obaveze iz 2018. godine u iznosu od 63.328.195 KM i obaveze iz ranijih godina u iznosu od 65.305.581 KM).

6.3.2.2. Vlastiti izvori

Vlastiti izvori iskazani su u negativnom iznosu od 113.901.506 KM. Čine ih: trajni izvori sredstava (2.088.986 KM), rezerve po osnovu revalorizacije nefinansijske imovine (62.471 KM) i negativan finansijski rezultat u iznosu od 116.052.963 KM (negativan finansijski rezultat ranijih godina od 105.046.790 KM i negativan finansijski rezultat tekuće godine u iznosu od 11.006.173 KM). Po nalazu revizije manje je iskazan negativan finansijski rezultat tekuće godine za najmanje 544.702 KM, što je objašnjeno u tački 6.2.3. izvještaja.

U 2018. godini izvršena je korekcija finansijskog rezultata u iznosu od 641.340 KM, odnosno kolone prethodna godina na bilansnim pozicijama Bilansa uspjeha i Bilansa stanja na osnovu poslovnih događaja koji su se odnosili na 2017. godinu, a evidentirani su u 2018. godini (na teret finansijskog rezultata tekuće godine u iznosu od 686.227 KM po osnovu faktura Centra za radioterapiju IMC d.o.o. i u korist finansijskog rezultata tekuće godine u iznosu od 32.821 KM, po osnovu potraživanja za bankarsku garanciju kod Nove banke a.d. od Centra za radioterapiju IMC d.o.o. u iznosu od 30.000 KM i ukidanja revalorizacionih rezervi za iznos amortizacije za 2017. godinu od 2.821 KM, dok je finansijski rezultat ranijih godina korigovan za iznos od 12.065 KM po osnovu amortizacije revalorizacionih rezervi za period 2013-2016. godina). Po osnovu navedenog izvršeno je objelodanjivanje informacije u Obrazloženjima uz finansijske izvještaje.

6.3.3. Vanbilansna evidencija

Na dan 31.12.2018. godine vrijednosti vanbilansne aktive i vanbilansne pasive Fonda iskazane su u iznosu od 197.427.626 KM i iste su potcijenjena za iznos od 12.000.000 KM. Evidentirane su po osnovu:

- tuđih sredstava na korišćenju (119.629 KM): fotokopirni aparati i oprema od dobavljača Alf-om (83.917 KM), oprema od dobavljača M-tel (22.353 KM) i računarske opreme od Ministarstva finansija Republike Srpske koja se koristi za rad u trezoru (13.359 KM);
- primljenih garancija za dobro izvršenje posla i za obezbjeđenje ponude (7.583.046 KM);
- datih mjenica bankama za obezbjeđenje urednog izmirenja obaveza (184.158.004 KM);
- datih garancija za uredno izmirenje obaveza u iznosu od 3.895.583 KM, po osnovu izgradnje dijaliznih centara garancija IDC BL (895.583 KM) i garancija International Medical Centers (3.000.000 KM). U toku 2017. godine International Medical Centers i Fond sklopili su Sporazum po kojem je Fond dužan da obezbijedi bankarsku garanciju na period važenja od 3 godine, a sve troškove oko izdavanja i vođenja garancije snosi korisnik. Nova banka ad Banja Luka je izdala garanciju i
- neotkupljenih stanova i objekata u iznosu od 1.671.366 KM koji se nalaze na prostoru Federacije Bosne i Hercegovine, a za koje u Fondu ne raspolažu dokumentacijom da su isti otkupljeni od strane nosioca stanarskih prava.

U okviru vanbilansne evidencije nije evidentiran iznos od 12.000.000 KM koji se odnosi na dio odobrenog, a nepovučenog kredita (odobren je iznos od 133.000.000 KM, a u 2018. godini povučena su sredstva od 121.000.000 KM), što nije u skladu sa članom 48. stav 1. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike. Navedena nepravilnost je otklonjena u toku 2019. godine tako da za istu nije data preporuka.

6.4. Bilans novčanih tokova

U Izvještaju o novčanim tokovima iskazani su prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti u iznosu od 634.295.294 KM i odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti u iznosu 663.701.551 KM, što je rezultiralo negativnim novčanim tokom iz poslovnih aktivnosti u iznosu od 29.406.257 KM.

Fond je iskazao pozitivan novčani tok od investicionih aktivnosti u iznosu od 24.328.155 KM (prilivi 25.217.380 KM i odlivi 889.225 KM) i pozitivan novčani tok iz aktivnosti finansiranja u iznosu od 12.863.405 KM (prilivi 121.000.000 KM i odlivi 108.136.595 KM).

Iskazana gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku perioda u iznosu od 1.538.478 KM, negativan novčani tok iz poslovnih aktivnosti, pozitivni novčani tokovi iz investicionih poslovnih aktivnosti i aktivnosti finansiranja daju stanje novčanih sredstava na kraju perioda u iznosu od 9.323.781 KM, koje je u odnosu na prethodnu godinu veće za 7.785.303 KM.

U navedeni izvještaj o novčanim tokovima, u skladu sa MRS-JS 2 Izvještaji o novčanim tokovima, uključene su i transakcije po osnovu provedenih kompenzacija.

Bilans novčanih tokova nije sastavljen na način kako je to propisano članom 42. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika, jer su za 1.274.510 KM (objašnjeno u tački 6.3.1.1. izvještaja) potcijenjeni novčani tokovi iz investicionih aktivnosti, a precijenjeni novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti, pa Bilans novčanih tokova u potpunosti ne pruža relevantne informacije o novčanim tokovima u skladu sa MRS JS 2 – Izvještaj o novčanim tokovima (paragrafi 21, 22 i 25).

Preporučuje se direktoru Fonda da obezbijedi da se bilansi novčanih tokova sačinjava u skladu sa članom 42. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika i MRS JS 2 – Izvještaj o novčanim tokovima (parag. 21, 22 i 25).

6.5. Vremenska neograničenost poslovanja

Fond je izvršio procjenu nastavka i stalnosti poslovanja i u Napomenama uz finansijske izvještaje dao obrazloženje vezano za stalnost poslovanja, u skladu sa MRS-JS 1 Presentacija finansijskih izvještaja, paragrafi 15.(c) i 38.

6.6. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze

Sporazumom između Vlade Republike Srpske, Fonda i Fresenius Medical Care i Internacional Dialysis Centres (ustanova koja pruža usluge dijaliznog tretmana) iz 2017. godine ugovoren je otpis obaveza Fonda u iznosu od 7.045.001 KM (9% od ukupnog iznosa obaveza na dan 31.05.2017. godine koje iznose 78.277.786 KM) koji je uslovljen redovnim izmirenjem zaostalih obaveza prema utvrđenom otplatnom planu (92 mjesečne rate) i redovnim izmirenjem tekućih obaveza u skladu sa ugovorima. Ugovoreni iznos otpisa obaveza u skladu sa MRS – JS 19 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina, predstavlja potencijalnu imovinu Fonda, a informacija o istoj nije objavljena u Napomenama uz finansijske izvještaje. Takođe, navedenim Sporazumom je ugovoreno da će povjerioci osloboditi dužnika plaćanja zatezних kamata u iznosu od 16.183.065 KM isključivo pod uslovom da dužnik izvrši plaćanje diskontovanog duga (ukupan dug umanjen za uslovljeni otpis) u potpunosti u periodu i na način propisan odredbama ovog Sporazuma i tekućih obaveza u skladu sa ugovorima. Kao i u prethodno navedenom i ovu informaciju je trebalo objaviti u Napomenama uz finansijske izvještaje.

Sudski sporovi u kojima je Fond tužena strana objelodanjeni su u vrijednosti od 4.833.598 KM, a odnose se na sporove: sa zdravstvenim ustanovama (857.409 KM), za refundaciju naknada neto plate za vrijeme privremene nesposobnosti za rad (154.122 KM), za refundaciju troškova zdravstvene zaštite po tužbama osiguranika (185.804 KM) i sporove po tužbama dobavljača (3.636.263 KM) za isporučene lijekove, nabavku stalnih sredstava i ostalo. Procijenjeno je i objavljeno u Napomenama da se po navedenim tužbama očekuje odliv sredstava u iznosu od 876.394 KM (nije potrebno vršiti rezervisanje, jer su obaveze evidentirane i objavljene u notama).

Upravni odbor Fonda je u junu/2016 donio Odluku o kupovni poslovnog prostora za potrebe filijale Fonda u Trebinju. Fond je dana 13.07.2016. godine sa fizičkim licem zaključio Ugovor o kupoprodaji broj: OPU-1238/2016 za kupovinu poslovnog prostora u Trebinju, u kome je u uvodu („Prethodne napomene“) u stavu 4. navedeno da se u z.k. uložku broj 3830 k.o. SP Trebinje nalazi upis kojim je ustanovljeno založno pravo – hipoteka na zemljištu na kome je izgrađena poslovno-stambena zgrada u kojoj se nalazi i poslovni prostor koji je predmet kupoprodaje. Zbog navedenog upisa, stavom 5. navedenog ugovora je precizirano da kupac neće izvršiti isplatu cijene dok prodavac ne prezentuje Zemljišnoknjižni izvadak u kojem na zemljištu na kojem je izgrađena zgrada u kojoj se nalazi predmetni poslovni prostor i garaža nije upisana hipoteka, s tim da je potrebno izvršiti i brisanje zvjezdice iz z.k. uložka koja je bila upisana pored parcele označene kao k.č. br. 2625/1, a koja se odnosi na neprovedene zahtjeve. U članu 4. ugovora je definisano da će kupac isplatu kupoprodajne cijene (1.274.510 KM) izvršiti najkasnije do 31.12.2016. godine, pod uslovom da mu prodavac dostavi dokaz da je izbrisana navedena hipoteka na zemljištu.

Prodavac je 19.12.2016. godine dostavio dokaz, odnosno Rješenje RUGIP PJ Trebinje prema kojem je na osnovu Presude Višeg privrednog suda u Banjaluci od 24.10.2016. godine izvršeno brisanje upisa založnog prava, hipoteke na k.č. 2625/1 na predmetnoj stambenoj poslovnoj zgradi i z.k. ul. 3830 k.o SP Trebinje. Fond je osporio navedeni dokaz, kako je navedeno iz razloga što u ugovoru nisu navedene bitne činjenice vezane za hipoteku, odnosno nije navedeno da je upisnik hipoteke upotrebio vanredna pravna sredstva i zato u Fondu smatraju da spor oko hipoteke nije okončan. Fond nije isplatio ugovorenu kupoprodajnu cijenu, nakon čega je prodavac podnio tužbu radi ispunjenja ugovora. Fond je takođe, 07.04.2017. godine, podnio tužbu protiv prodavca radi poništenja i raskida ugovora, tražeći da se navedeni sudski postupci spoje što nije prihvaćeno od strane nadležnog suda. Osnovni sud u Banjaluci je 12.03.2018. godine donio Presudu broj 71 0 P 256887 17 P u korist prodavca nekretnine na koju je Fond uložio žalbu drugostepenom organu. Okružni sud u Banjaluci odlučujući prema žalbi Fonda donio je 15.10.2018. godine Presudu kojom je

žalba tuženog djelimično usvojena i to samo u dijelu koji se odnosi na naknadu štete, a u ostalom dijelu žalba se odbija i označena presuda potvrđuje.

Na osnovu pravosnažne izvršne presude Osnovnog suda u Banjaluci kao i presude Okružnog suda u Banja Luci od 15.10.2018. godine, 10.12.2018. godine dostavljeno je Rješenje o izvršenju kojim se nalaže Fondu da izvrši isplatu kupoprodajne vrijednosti poslovnog prostora sa zakonskom zateznom kamatom na račun tužioca. Protiv navedene presude Fond je podnio zahtjev za ponavljanje postupka Okružnom sudu Banja Luka i reviziju Vrhovnom sudu Republike Srpske. Dana 31.12.2018. godine na osnovu Rješenja o izvršenju banka je izvršila prinudnu naplatu u iznosu od 1.755.238 KM, a odnosi se na kupoprodajnu vrijednost poslovnog prostora u iznosu od 1.274.510 KM i pripadajuću zakonsku zateznu kamatu i troškove postupka u iznosu od 480.728 KM. Fond predmetni poslovni prostor koristi od 13.07.2016. godine.

Sudski sporovi u kojima je Fond tužilac odnose se na stečajne, likvidacione i ostale postupke u vrijednosti od 1.854.395 KM, a objelodanjeno je da neće biti priliva sredstava.

6.7. Napomene uz finansijske izvještaje

Uz finansijske izvještaje Fonda za 2018. godinu dostavljene su Napomene koje nisu u potpunosti sačinjene u skladu sa članom 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika i u skladu sa MRS JS 1 - Presentacija finansijskih izvještaja, jer nisu objelodanjene informacije vezane za potencijalnu imovinu i potencijalne obaveze Fonda po osnovu Sporazuma između Vlade Republike Srpske, Fonda i Fresenijus Medical i Internacional Dialysis Centres koje se odnose na uslovljeni otpis obaveza i potencijalnu obavezu po osnovu zateznih kamata.

Takođe, nisu u potpunosti prezentovana neusaglašena stanja potraživanja i obaveza na dan popisa i razlozi neusaglašenosti u skladu sa članom 18. tačka 3. Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske i članom 17. stav (7) Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza, što je kao nepravilnost navedeno i u revizorskom izvještaju za 2017. godinu.

Preporučuje se direktoru Fonda da obezbijedi da se u Napomenama uz finansijske izvještaje objelodane sve informacije relevantne za razumijevanje finansijskih izvještaja koje zahtijeva član 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika i MRS - JS 1 Presentacija finansijskih izvještaja.

Revizijski tim

Božidar Kuvelja, s.r.

Siniša Marković, s.r.